

De toepassing van het Incidentenwaarschuwingssysteem door financiële instellingen onder de loep genomen

Student: E.K.A. Tchitembo
Studentnummer: 1718417
Docentbegeleider: mr. K. Weijling
Cursus: Afstuderen 2021-2022
Cursuscode: ADR-HBR-V401-20
Toets: Adviesrapport
Inleverdatum: 1 juli 2022 (2^e kans)

Opdrachtgever: Keizers advocaten
Contactpersoon: mr. P.A. Bonaparte

Hogeschool Utrecht

Voorwoord

Het adviesrapport dat voor u ligt is het eindproduct van een vijf maanden durende afstudeerperiode bij Keizers advocaten. Daarnaast is dit adviesrapport het sluitstuk in de afronding van mijn opleiding HBO-Rechten aan de Hogeschool Utrecht.

In de periode van 7 februari 2022 tot en met 7 juni 2022 heb ik onderzoek gedaan naar de feiten en omstandigheden waaronder cliënten van Keizers advocaten een beroep kunnen doen op verwijdering en/of verkorting van de registratie(duur) in geval van registratie in het Incidentenwaarschuwingssysteem Financiële Instellingen.

De aanleiding voor het schrijven van dit adviesrapport is dat het voor de heer Bonaparte en mij onduidelijk is wanneer en voor welke duur een registratie in het Incidentenwaarschuwingssysteem Financiële Instellingen mag worden geplaatst. De onduidelijkheid is ontstaan doordat financiële instellingen zich niet altijd houden aan de wettelijke voorwaarden. Financiële instellingen houden lang niet in alle gevallen een dubbele proportionaliteitstoets bij de bepaling van de registratie en de duur daarvan. Daarnaast vroegen wij ons af welke feiten omstandigheden een rol spelen bij verwijdering en/of verkorting van de registratieduur.

Bij het schrijven van dit adviesrapport is onderzoek gedaan naar de geldende wet- en regelgeving, zoals de Wet op financieel toezicht, de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme, de Algemene verordening gegevensbescherming, de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming, het Incidentenwaarschuwingssysteem Financiële Instellingen en de Gedragscodes met betrekking tot verwerking van persoonsgegevens.

Daarnaast zijn jurisprudentie en literatuur bestudeerd. Tot slot is praktijkonderzoek verricht naar dossiers van Keizers advocaten. Dit om te onderzoeken hoe en of financiële instellingen de proportionaliteitstoets toepassen bij het plaatsen van de registratieduur.

Dit adviesrapport is het eindproduct van vier jaar hard werken. Ondanks het feit dat ik voor het eerst in aanraking kwam met het financieel recht heb ik mezelf volledig ingezet. Met hulp van verschillende personen heb ik het onderzoek tot een goed eind gebracht. Ik wil op de eerste plaats de heer Bonaparte bedanken voor zijn zeer bruikbare adviezen, duidelijk sturing en de motiverende gesprekken die we hebben gevoerd. Tevens bedank ik mijn collega's van Keizers advocaten voor de ondersteuning tijdens het schrijven van dit adviesrapport. Tot slot wil ik de heer Weijling, docent aan de Hogeschool Utrecht, bedanken voor de begeleiding gedurende de afstudeerperiode.

Veel leesplezier,

Mella Tchitembo

Eindhoven, 7 juni 2022

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	2
Verklarende woordenlijst	5
Samenvatting	7
Hoofdstuk 1 Inleiding en probleemstelling	9
1.1 Inleiding	9
1.1.1 Het Incidentenwaarschuwingssysteem	9
1.2 Opdrachtgever en doelgroep: Keizers advocaten.....	10
1.3 Praktijkprobleem	10
1.4 Juridisch kader	11
1.4.1 Wettelijke grondslag: AVG, UAVG, Wvft en Wft	11
1.4.2 De Autoriteit Persoonsgegevens.....	12
1.5 Doelstelling	12
1.6 Centrale vraagstelling	12
1.7 Deelvragen en verantwoording onderzoeksstrategie, bronnen en methode.....	13
1.8 leeswijzer	13
Hoofdstuk 2 De registers van het Incidentenwaarschuwingssysteem	14
2.1 Inleiding	14
2.2 De interne en externe werking en verhouding van de registers	15
2.2.1 Het Incidentenregister: Intern verwijzingsregisters en Extern Verwijzingsregister.....	15
2.2.2 ‘Hit – no hit systeem’	16
2.2.3 Gebeurtenissenadministratie.....	16
2.3 De wettelijke voorwaarden van de registers in het Incidentenwaarschuwingssysteem.....	17
2.4 De wettelijke grondslag van de registers in het Incidentenwaarschuwingssysteem	18
2.5 Het Incidentenregister en het EVR	18
2.5.1 Het Incidentenregister.....	19
2.5.2 Het EVR.....	19
2.5.3 Toetsing van het normenkader van een registratie in het EVR	20
2.5.4 De toepasbaarheid van het Incidentenregister en het EVR in de praktijk	21
2.6 De Gebeurtenissenadministratie en het IVR.....	21
2.6.1 Persoonsgegevens van strafrechtelijke aard	22
2.6.2 De toepasbaarheid van de Gebeurtenissenadministratie en het IVR in de praktijk.....	22
2.7 De registratieduur in het Incidentenregister, het EVR, de Gebeurtenissenadministratie en het IVR.....	23
2.8 De proportionaliteit en subsidiariteit in het Incidentenregister, het EVR, de Gebeurtenissenadministratie en het IVR.....	23
2.8.1 De dubbele proportionaliteitstoets.....	24
2.8.2 Toetsing van de proportionaliteit.....	24
2.8.3 De subsidiariteitstoets.....	25
2.9 Verwijdering van gegevens uit het Incidentenregister, het EVR, de Gebeurtenissenadministratie en het IVR	25

2.10 Tussenconclusie	26
Hoofdstuk 3 De meewegende feiten en omstandigheden bij de uitvoering van de proportionaliteits- en subsidiariteitstoets	27
3.1 Inleiding	27
3.2 Feiten bij verwijdering van de registratie.....	28
3.3 Omstandigheden bij verkorting van de registratieduur.....	29
3.3.1 De werking van de omstandigheden.....	30
3.3.2 De omstandigheden	31
3.4 De omstandigheid ‘geldezel’.....	32
3.4.1 Geldezel	33
3.4.2 Verwijtbaarheid van een geldezel.....	33
3.5 Tussenconclusie	35
Hoofdstuk 4 Financiële instellingen ten aanzien van de registratieduur.....	36
4.1 Inleiding	36
4.2 De achtjaarstermijn van de registratieduur	37
4.2.1 De achtjaarstermijn binnen de dossiers van Keizers advocaten	37
4.2.2 De achtjaarstermijn van banken en kredietverstrekkers	39
4.3 Het maatregelenbeleid van verzekeraars.....	40
4.3.1 Zorgverzekeraars	40
4.3.2 Schade- en levensverzekeraars	40
4.4 Tussenconclusie	42
Hoofdstuk 5 Conclusie	43
Bronnenlijst	45
I Literatuur	45
II Parlementaire stukken	47
III Jurisprudentie	47
IV Overige bronnen	50
De bijlagen.....	51
Bijlage 1: Schema feiten en omstandigheden	52
Bijlage 2: Het maatregelenbeleid.....	59
Bijlage 3: Interview met [REDACTED] (auditor) bij [REDACTED]	61
Bijlage 4: E-mail contact met [REDACTED] (beleidsadviseur fraudebeheersing) bij [REDACTED]	65
Bijlage 5: Toelichting van het beroepsproduct	66

Verklarende woordenlijst

Bank

Onder een bank wordt volgens artikel 1:1 de Wet op het financieel toezicht (hierna: 'Wft') verstaan: *'een kredietinstelling als bedoeld in artikel 4 van de verordening kapitaalvereisten, niet zijnde een kredietunie met zetel in Nederland, met dien verstande dat, tenzij anders bepaald een Bank wordt gelijkgesteld met de houder van een vergunning als bedoeld in artikel 3:4 Wft.'*

Betrokkene

Onder een betrokkene wordt volgens artikel 4 de Algemene verordening gegevensbescherming (hierna: 'AVG') verstaan: *'degene op wie persoonsgegevens betrekking heeft.'*

Branchevereniging

Onder branchevereniging wordt volgens het Protocol Incidentenwaarschuwingssysteem Financiële Instellingen (hierna: 'PIFI') verstaan: *'De Nederlandse Vereniging van Banken (hierna: 'NVB'), het Verbond van Verzekeraars (hierna: 'Verbond'), de Vereniging van Financieringsondernemingen in Nederland (hierna: 'VFN'), Zorgverzekeraars Nederland (hierna: 'ZN') of de Stichting Fraudebestrijding Hypotheken (hierna: 'SFH').'*¹

Consument

Onder een consument wordt volgens artikel 1:1 Wft verstaan: *'een niet in de uitoefening van zijn bedrijf of beroep handelende natuurlijke persoon aan wie een financiële onderneming een financiële dienst verleent.'*

Deelnemer

Onder een deelnemer wordt volgens artikel 7.1 PIFI verstaan: *'een toegelaten lid van de NVB, het Verbond, de VFN, ZN, dan wel aangeslotene bij de SFH welke beschikt over een Incidentenregister: of een niet bij de NVB, Verbond of ZN aangesloten bank respectievelijk verzekeraar die beschikt over een Incidentenregister en overeenkomstig artikel 7.1. Protocol is toegetreden tot het Incidentenwaarschuwingssysteem.'*²

Financiële instelling

Onder een financiële instelling wordt artikel 4 lid 1 sub 26 van de verordening kapitaalvereisten verstaan: *'een bank en/of verzekeraar en/of hypothecaire instelling en/of financierings-onderneming.'*³

Gebeurtenis

Onder een gebeurtenis wordt volgens artikel 10 Gedragscode Verwerking Persoonsgegevens Verzekeraars (hierna: 'GVPV') verstaan: *'een voorval dat de aandacht verlangt van een financiële instelling vanwege een mogelijk effect op de veiligheid en integriteit van de bedrijfsvoering, werknemer, klanten, overige relaties en de financiële sector in zijn geheel. Hieronder valt bijvoorbeeld mogelijke fraude of ander laakbaar of onrechtmatig gedrag, potentiële en daadwerkelijke vorderingen, onder meer ten aanzien van een met een*

¹ PIFI 2021, p.11.

² PIFI 2021, p.23.

³ Verordening (EU), Nr. 575/2013.

*Verzekeraar gesloten overeenkomst en het niet nakomen van contractuele verplichtingen of andere (toerekenbare) tekortkomingen.*⁴

Incident

Onder een incident wordt volgens het PIFI verstaan: *‘een gebeurtenis die als gevolg heeft, zou kunnen hebben of heeft gehad dat de belangen, integriteit of veiligheid van de cliënten of medewerkers van een financiële instelling, de financiële instelling zelf of de financiële sector als geheel in het geding zijn of kunnen zijn, zoals het falsificeren van nota’s, identiteitsfraude, skimming, verduistering in dienstbetrekking, phishing en opzettelijke misleiding.’*¹

Persoonsgegevens

Onder persoonsgegevens wordt volgens het PIFI verstaan: *‘alle informatie betreffende een geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke persoon.’*⁵

Verzekeraar

Onder een verzekeraar wordt volgens artikel 1:1 Wft verstaan: *‘een herverzekeraar, levensverzekeraar, (natura) uitvaartverzekeraar of schadeverzekeraar.’*

Veiligheidszaken

Onder veiligheidszaken wordt volgens het PIFI verstaan: *‘de afdeling of de persoon die binnen een financiële Instelling, branchevereniging of derde-organisatie verantwoordelijk is voor de verwerking van persoonsgegevens in het kader van de veiligheid en integriteit,’*⁵

Verwerkingsverantwoordelijke/verwerker

Onder een verwerkingsverantwoordelijke wordt volgens het PIFI verstaan: *‘een natuurlijk persoon of rechtspersoon, een dienst of een ander orgaan die/dat, alleen of samen met anderen, het doel van en de middelen voor de verwerking van persoonsgegevens vaststelt.’*⁵

Verwijzingsgegevens

Onder verwijzingsgegevens wordt volgens het PIFI verstaan: *‘het gegeven dat van een (rechts)persoon is opgenomen zijnde bijvoorbeeld de NAW-gegevens van de (rechts)persoon en geboortedatum (of KvK-nummer).’*⁵

⁴ GVPV 2018, p. 20.

⁵ PIFI 2021, p.12.

Samenvatting

Financiële instellingen werken samen op het gebied van criminaliteitsbestrijding. Het Incidentenwaarschuwingssysteem Financiële Instellingen is een beschermende maatregel die het mogelijk maakt voor financiële instellingen om een (rechts)persoon die een dreiging voor de financiële instelling vormt of kan vormen op te nemen in de registers.

Opname in de registers van het Incidentenwaarschuwingssysteem Financiële Instellingen gaat gepaard met aanzienlijke gevolgen voor geregistreerden. De praktijk leert dat financiële instellingen zich niet altijd houden aan de voorwaarden van opname in de registers. In dit adviesrapport staat de volgende vraag centraal: op grond van welke feiten en omstandigheden kunnen cliënten van Keizers advocaten een beroep doen op verwijdering en/of verkorting van de registratie(duur) in geval van registratie krachtens het Protocol Incidentenwaarschuwingssysteem Financiële Instellingen.

De doelstelling is dat op 7 juni 2022 dit adviesrapport bij de heer Bonaparte wordt ingeleverd. Dit adviesrapport geeft aan de hand van een juridische toetsing een antwoord op de vraag onder welke feiten en omstandigheden cliënten van Keizers advocaten een beroep kunnen doen op verwijdering en/of verkorting van de registratie(duur) in het Incidentenwaarschuwingssysteem Financiële Instellingen. De heer Bonaparte kan dit adviesrapport als naslagwerk gebruiken.

Tijdens de afstudeerperiode van 7 februari tot en met 7 juni 2022 is dit adviesrapport geschreven. In de eerste 4 weken stond de oriëntatie in het Incidentenwaarschuwingssysteem Financiële Instellingen en het juridisch kader centraal. In de daaropvolgende 8 weken heeft een literatuuronderzoek plaatsgevonden. Wet- en regelgeving, literatuur en jurisprudentie is geraadpleegd en bestudeerd. De theoretische bevindingen zijn aangevuld met de praktische bevindingen uit dossieronderzoek van Keizers advocaten.

In het eerste hoofdstuk wordt de werking, verhouding en de toepassing van het Incidentenwaarschuwingssysteem Financiële Instellingen geïntroduceerd.

In het tweede hoofdstuk worden de wettelijke voorwaarden voor opname in de registers van het Incidentenwaarschuwingssysteem Financiële Instellingen uiteengezet. Ten aanzien van de registers met externe werking zijn strengere voorwaarden opgenomen. De financiële instelling gaat na of de (rechts)persoon betrokken was bij een incident. Daarbij voert zij een proportionaliteits- en subsidiariteitstoets uit.

In het derde hoofdstuk wordt op basis van een onderzoek naar de jurisprudentie besproken welke feiten en omstandigheden bij de uitvoering van de proportionaliteitstoets een rol spelen bij verwijdering en/of verkorting van de registratie(duur). Verwijdering van de registratie is mogelijk door na te gaan of de (rechts)persoon 'betrokken' was bij een 'incident'. Bij de uitvoering van de proportionaliteitstoets zijn er geen feiten en omstandigheden die verwijdering van de registratie rechtvaardigen. Verkorting van de registratieduur kan door feiten en omstandigheden die een kortere duur rechtvaardigen.

In het vierde hoofdstuk wordt besproken of financiële instellingen zich houden aan de wettelijke voorwaarden van de registratieduur. Financiële instellingen hanteren de achtjaarstermijn als uitgangspunt en plaatsen dan ook automatisch een registratie in het EVR

en het Incidentenregister voor de termijn van acht jaar. Zonder een motivering, kan deze benadering niet worden gevolgd.

In het vijfde hoofdstuk worden de conclusies en aanbevelingen uiteengezet. De conclusie is dat een beroep op verwijdering van de registratie wordt gerealiseerd doordat de cliënt betwist of er aan het gerechtvaardigde doel van registratie is voldaan. Met uitzondering van het proportionaliteits- en subsidiariteitsbeginsel. Verkorting wordt gerealiseerd door omstandigheden die verkorting van de registratieduur proportioneel rechtvaardigen. De omstandigheden rechtvaardigen verkorting van de registratieduur met in beginsel 1 à 2 jaar, mits ze concreet onderbouwd zijn en cumulatief toegepast.

Financiële instellingen houden zich niet altijd aan het vereiste dat een registratieduur van acht jaar zonder belangenafweging en motivering niet is toegestaan.

De aanbeveling is om een beroep te doen op verwijdering en/of verkorting van de registratie(duur) in alle geregistreerde registers. Hierbij wordt een weloverwogen keuze gemaakt tussen betwistingen en omstandigheden. De opdrachtgever loopt samen met de cliënt de wettelijke voorwaarden van registratie na en gebruikt dit als invalshoek om verwijdering en/of verkorting te realiseren. Dit kan door de checklist na te lopen.

Hoofdstuk 1 Inleiding en probleemstelling

1.1 Inleiding

Financiële instellingen werken samen op het gebied van criminaliteitsbestrijding. Een beschermende maatregel is het Incidentenwaarschuwingssysteem Financiële Instellingen (hierna: ‘Incidentenwaarschuwingssysteem’). Het Incidentenwaarschuwingssysteem draagt bij aan de waarborging van de veiligheid en integriteit van de financiële sector en de aanpak van sector gerelateerde criminaliteit.

Het Incidentenwaarschuwingssysteem is een systeem dat het mogelijk maakt voor financiële instellingen om te onderzoeken en na te gaan of een (rechts)persoon (bijvoorbeeld een klant of een sollicitant) een dreiging voor de (klanten of medewerkers van de) financiële instelling vormt of kan vormen. Een financiële instelling kan bijvoorbeeld nagaan of een (rechts)persoon al eerder betrokken was bij een incident.⁶ Op deze manier voorkomt de financiële instelling dat die betreffende (rechts)persoon een financiële dienst of product verleend en/of verstrekt krijgt.

In dit inleidende hoofdstuk worden de registers van het Incidentenwaarschuwingssysteem kort uiteengezet. Hoofdstuk 2 gaat dieper in op de materie.

1.1.1 Het Incidentenwaarschuwingssysteem

Het Incidentenwaarschuwingssysteem bestaat uit het Incidentenregister, het Extern Verwijzingsregister (hierna: ‘EVR’), de Gebeurtenissenadministratie en het Intern Verwijzingsregister (hierna: ‘IVR’).

Het Incidentenregister is gekoppeld aan het IVR en het EVR.⁷ Het Incidentenregister en het onder andere daaraan gekoppelde EVR vormen het Extern Waarschuwingssysteem van de individuele financiële instellingen en Brancheverenigingen. Alle financiële instellingen die aangesloten zijn bij het PIFI hebben toegang tot het EVR.⁸ De Gebeurtenissenadministratie en het IVR vormen het Intern Waarschuwingssysteem. Alleen de eigen financiële instelling heeft toegang tot deze interne registers.

Onder voorwaarden kunnen financiële instellingen informatie met elkaar uitwisselen. Het Extern Waarschuwingssysteem en daarmee de registers met externe werking zijn gericht op deze onderlinge uitwisseling van (persoons)gegevens. Geconcretiseerd houdt externe werking in dat medewerkers van de afdeling veiligheidszaken van de desbetreffende financiële instelling onder voorwaarden informatie kunnen uitwisselen met andere financiële instellingen.

Het Intern Waarschuwingssysteem en daarmee de registers met interne werking zijn gericht op de interne uitwisseling van (persoons)gegevens. Medewerkers van de eigen organisatie kunnen onder voorwaarden onderling informatie uitwisselen. Dit kan bij de afdeling

⁶ PIFI 2021, p. 11: onder een incident wordt verstaan: ‘een gebeurtenis die als gevolg heeft, zou kunnen hebben of heeft gehad dat de belangen, integriteit of veiligheid van de cliënten of medewerkers van een financiële instelling zelf of de financiële sector als geheel in het geding zijn of kunnen zijn, zoals het falsificeren van nota’s, identiteitsfraude, skimming, verduistering in dienstbetrekking, phishing en opzettelijke misleiding’

⁷ Thys, E. (z.d.), p.1.

⁸ Kifid 26 november 2021, nr. 2021-1009, onder 3.14.

veiligheidszaken van de eigen organisatie. Het verschil met de externe werking is dat de (persoons)gegevens alleen zichtbaar zijn voor de eigen organisatie.

1.2 Opdrachtgever en doelgroep: Keizers advocaten

Keizers advocaten is een in Eindhoven gevestigd advocatenkantoor. Het advocatenkantoor bestaat uit 11 advocaten en 3 ondersteunende medewerkers. Keizers advocaten staat bekend om haar expertise op het gebied van faillissementsrecht en financieel recht. Mr. Bonaparte staat uitsluitend particulieren en ondernemers bij die een probleem of geschil hebben met een bank, verzekeraar of financieel adviseur. Hij geeft juridisch advies en start, indien nodig, een gerechtelijke procedure. Mr. Bonaparte maakt deel uit van een team van meerdere advocaten met ieder kennis op het gebied van financieel recht. De advocaten beschikken over de juiste dosis aan ervaring en kennis om particulieren en ondernemers te adviseren over hun geschil of probleem op financieel vlak.

De dienstverlening is veelal gericht op het in rechte bij staan en adviseren van particulieren en ondernemers. Dat kan bijvoorbeeld als een cliënt: de openbare verkoop van zijn woning wilt stoppen, zijn restschuld wilt oplossen, hulp nodig heeft bij het wissen van en BKR-registratie of de te veel betaalde rente voor een doorlopende financiering terug wil krijgen.

Een onderdeel van de dienstverlening is het ondersteunen en proberen verwijderen en/of verkorten van de registratie(duur) in het Incidentenwaarschuwingssysteem. Mr. Bonaparte is een advocaat die gespecialiseerd is in het financieel recht. Hij adviseert cliënten over de mogelijkheden om een registratie in het Incidentenwaarschuwingssysteem te verwijderen en/of te verkorten.

1.3 Praktijkprobleem

Keizers advocaten adviseert cliënten over de mogelijkheden om een registratie in een van de registers van het Incidentenwaarschuwingssysteem te verwijderen en/of te verkorten. Persoonsgegevens mogen worden opgenomen als de financiële instelling voldaan heeft aan de voorwaarden voor opname van de registratie in het Incidentenwaarschuwingssysteem.

Opname in de registers van het Incidentenwaarschuwingssysteem gaat vaak gepaard met aanzienlijke gevolgen. De gevolgen kunnen zijn dat niet alleen de desbetreffende financiële instelling maar ook andere deelnemende financiële instellingen hun (financiële) diensten aan de (rechts)persoon zullen weigeren of deze slechts zullen aanbieden tegen hogere tarieven. Dat blijkt ook uit rechtspraak.⁹

Het is soms onduidelijk op grond van welke feiten en omstandigheden een financiële instelling tot verwijdering en/of verkorting van de registratie in het Incidentenwaarschuwingssysteem dient over te gaan. In de praktijk blijkt dat financiële instellingen niet altijd voldoen aan de voorwaarden voor opname van de persoonsgegevens in het Incidentenwaarschuwingssysteem.

⁹ Kifid 23 februari 2022, nr. 2022-0117, onder 3.16: ‘De gevolgen die de consument van de registraties ondervindt, staan niet in verhouding tot wat feitelijk is gebeurd. Hij kan alleen een veel duurdere autoverzekering afsluiten. Ook lukt het hem niet om een woonhuisverzekering af te sluiten, terwijl dit verplicht wordt gesteld door de verhuurder en kan hij geen bankrekening openen.’

Bij cliënten die betrokken zijn bij een incident moet gekeken worden of de proportionaliteit is getoetst. De persoonsgegevens van cliënten mogen bij een onrechtmatige uitgevoerde proportionaliteitstoets niet worden opgenomen in de Gebeurtenissenadministratie, Incidentenregister, EVR en/of IVR voor de maximale duur van 8 jaren.

Keizers advocaten wenst dat er onderzoek wordt verricht naar de onduidelijkheden die het Incidentenwaarschuwingssysteem met zich meebrengt. Mr. Bonaparte heeft behoefte aan een richtlijn bij de advisering van cliënten. Hij wenst dat de feiten en omstandigheden, die een rol spelen bij een registratie in het Incidentenwaarschuwingssysteem, na de uitvoering van de proportionaliteitstoets in kaart worden gebracht. Dit wenst hij voor de verwijdering en/of verkorting van de registratieduur.

1.4 Juridisch kader

1.4.1 Wettelijke grondslag: AVG, UAVG, Wwft en Wft

De verwerking van persoonsgegevens door financiële instellingen wordt gereguleerd door de AVG, UAVG, Wwft en Wft. De AVG vormt het normenkader voor registratie van persoonsgegevens. De AVG biedt ruimte voor nationale wetgevers om nadere invulling te geven op bepaalde regels. In Nederland is in dat kader als ‘wet inzake regels ter uitvoering van de AVG’ de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming (hierna: ‘UAVG’) ingevoerd. De UAVG bouwt voort op het normenkader van de AVG.¹⁰ De AVG en UAVG zijn de grondslag van het registreren van persoonsgegevens in de registers van het Incidentenwaarschuwingssysteem.

Het Incidentenwaarschuwingssysteem is een beschermende maatregel die voortvloeit uit de verplichtingen van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (hierna: ‘Wwft’) en Wft.¹¹ Financiële instellingen hebben onder de Wwft en Wft de (zorg)plicht om klantonderzoek uit te voeren, klantbestand up-to-date te houden en fraude bestrijdende maatregelen te nemen.¹² In het Incidentenwaarschuwingssysteem registreren financiële instellingen persoonsgegevens van betrokkene(n) bij een incident.

De regels en waarborgen met betrekking tot het Incidentenwaarschuwingssysteem zijn vastgelegd in het PIFI, GVPV en Gedragscode Verwerking Persoonsgegevens Financiële Instellingen (hierna: ‘GVPF’). De wettelijke grondslag voor de verwerking van persoonsgegevens in het kader van het PIFI is artikel 6 lid 1 sub f AVG: ‘het gerechtvaardigd belang van de Verwerkingsverantwoordelijke of een derde’.¹³ Het belang is dat fraude en criminaliteit gericht tegen financiële instellingen tijdig worden ontdekt en bestreden. Dit belang wordt algemeen erkend en vindt zijn grondslag in artikel 1:24 Wft. Financiële instellingen beschikken over procedures en maatregelen om de risico’s van cliënten te bepalen voor de integrale uitoefening van de financiële instelling.¹⁴

De opname van persoonsgegevens in het Incidentenwaarschuwingssysteem is slechts gerechtvaardigd als dit in overeenstemming is met het PIFI, de AVG en de UAVG. Ondanks de bepalingen in het PIFI moeten de registrerende financiële instellingen zich houden aan de

¹⁰ Van Pelt 2019, 24.2.2.

¹¹ GVPV 2018, artikel 4.6.1.

¹² GVPV 2018, artikel 3.3.1.

¹³ PIFI 2021, p.6.

¹⁴ Stb. 2006, 475.

beginselen uit de AVG en UAVG.¹⁵ De minister voor Rechtsbescherming heeft op 1 april 2019 aangegeven dat het delen van lijsten met persoonsgegevens van fraudeurs tussen branches (in de brief aangeduid als het cross-sectoraal delen van gegevens tussen private partijen) op basis van de UAVG mogelijk is.¹⁶ De grondslag hiervoor is artikel 33, vierde lid, aanhef en onder c van de UAVG. Hiervoor is een vergunning van de Autoriteit Persoonsgegevens (hierna: ‘AP’) vereist.

1.4.2 De Autoriteit Persoonsgegevens

In artikel 10 van de AVG is bepaald dat persoonsgegevens van strafrechtelijke aard, alleen onder toezicht van de overheid mogen worden bijgehouden.¹⁷ De AP is deze wettelijke toezichthouder. De AP verleent op grond van artikel 33, vierde lid, aanhef en onder c UAVG vergunningen om deze persoonsgegevens te mogen registreren. Elke financiële instelling die wil deelnemen aan het PIFI, moet zelf een vergunning aanvragen bij de AP. Door artikel 33, vijfde lid UAVG kan een vergunning alleen worden verleend als de verwerking noodzakelijk is of een zwaarwegend belang heeft waarbij de persoonlijke levenssfeer van de betrokkene(n) niet onevenredig wordt geschaad.

De AP heeft in augustus 2021 aan 160 verschillende financiële instellingen een vergunning verleend om (persoons)gegevens van (rechts)personen die betrokken zijn bij een incident te registreren en met elkaar te delen. De AP benadrukt dat financiële instellingen iedere keer moeten afwegen of het noodzakelijk is om gegevens te verstrekken of te ontvangen. De AP kan een vergunning intrekken als blijkt dat een financiële instelling zich niet aan het PIFI houdt.¹⁸

1.5 Doelstelling

Keizers advocaten wenst te hebben uitgezocht onder welke feiten en omstandigheden een financiële instelling voldoet aan de opnamecriteria van het PIFI en welke feiten en omstandigheden na de uitvoering van de proportionaliteitstoets meespelen bij het verwijderen en/of verkorten van de registratie(duur). Keizers advocaten kunnen dan hun cliënten adviseren.

Het beroepsproduct is een checklist waarin de feiten en omstandigheden worden gekoppeld aan verwijdering en/of verkorting van de registratie(duur). De constatering is afgeleid uit de lijn van jurisprudentie. De checklist geeft in korte lijnen de resultaten weer en vormt een handleiding bij de advisering van cliënten. Een uitgebreide weergave van de resultaten en bevindingen zullen in het adviesrapport aan de kennis van het kantoor worden toegevoegd. De advocaten van de afdeling financieel recht kunnen de resultaten als richtlijn hanteren en toepassen bij de advisering van hun cliënten. Het beroepsproduct sluit aan op de werkwijze van het kantoor namelijk: bondig, helder en praktisch.

1.6 Centrale vraagstelling

¹⁵ Van Pelt 2019, 24.4.2.1.

¹⁶ Kamerstukken II 2018/19, 32 761, nr.132 p. 9.

¹⁷ Persoonsgegevens van strafrechtelijke aard zijn persoonsgegevens die te maken hebben met strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten. Of met veiligheidsmaatregelen die daarmee verband houden. Hieronder vallen zowel veroordelingen als mogelijk gegronde verdenkingen. Dit wil zeggen dat er concrete aanwijzingen zijn dat iemand een strafbaar feit heeft gepleegd. (Autoriteit Persoonsgegevens, z.d.)

¹⁸ NU.nl 2021.

Op grond van welke feiten en omstandigheden kunnen cliënten van Keizers advocaten een beroep doen op verwijdering en/of verkorting van de registratie(duur) in geval van registratie krachtens het Protocol Incidentenwaarschuwingssysteem Financiële Instellingen?

1.7 Deelvragen en verantwoording onderzoeksstrategie, bronnen en methode

Hieronder worden de deelvragen die in dit adviesrapport aan bod komen toegelicht. De deelvragen helpen bij het beantwoorden van de centrale vraagstelling.

1. Aan welke wettelijke voorwaarden zijn financiële instellingen gebonden bij het gebruiken van het Incidentenwaarschuwingssysteem?
2. Op grond van welke feiten en omstandigheden dient bij de uitvoering van de proportionaliteitstoets een registratie in het Incidentenwaarschuwingssysteem te worden verwijderd en/of de registratieduur ervan te worden verkort?
3. Voldoen financiële instellingen aan de wettelijke voorwaarden bij de bepaling van de registratieduur in de registers van het Incidentenwaarschuwingssysteem?

1.8 leeswijzer

Dit adviesrapport bestaat uit vijf hoofdstukken. Hoofdstuk 1 introduceert het onderwerp, de probleemstelling die centraal staat in het onderzoek, het juridisch kader en de focus van het onderzoek. Hoofdstuk twee zal het theoretisch kader uiteenzetten. Hierbij zal de werking en verhouding van het Incidentenwaarschuwingssysteem worden geëxpliceerd. Tegelijkertijd wordt er inzicht geboden in de wettelijke grondslag. Hoofdstuk drie betreft geanalyseerde feiten en omstandigheden die voortvloeien uit de proportionaliteitstoets. Ter verduidelijking wordt er ingegaan op proportionaliteits- en subsidiariteitstoets als vereisten. Het vierde hoofdstuk zal resulteren in de analyse over of en hoe financiële instellingen antwoord geven op de wettelijke voorwaarden van de registratieduur.

Tot slot zullen in hoofdstuk vijf conclusies getrokken worden over de in hoofdstukken geformuleerde onderzoeksresultaten. De feiten en omstandigheden die een rol spelen bij verwijdering en/of verkorting van de registratie(duur) komen aan bod. Hierbij wordt antwoord gegeven op de probleemstelling die centraal staat in dit onderzoek.

Hoofdstuk 2 De registers van het Incidentenwaarschuwingssysteem

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de volgende deelvraag beantwoord: aan welke wettelijke voorwaarden zijn financiële instellingen gebonden bij het gebruiken van het Incidentenwaarschuwingssysteem?

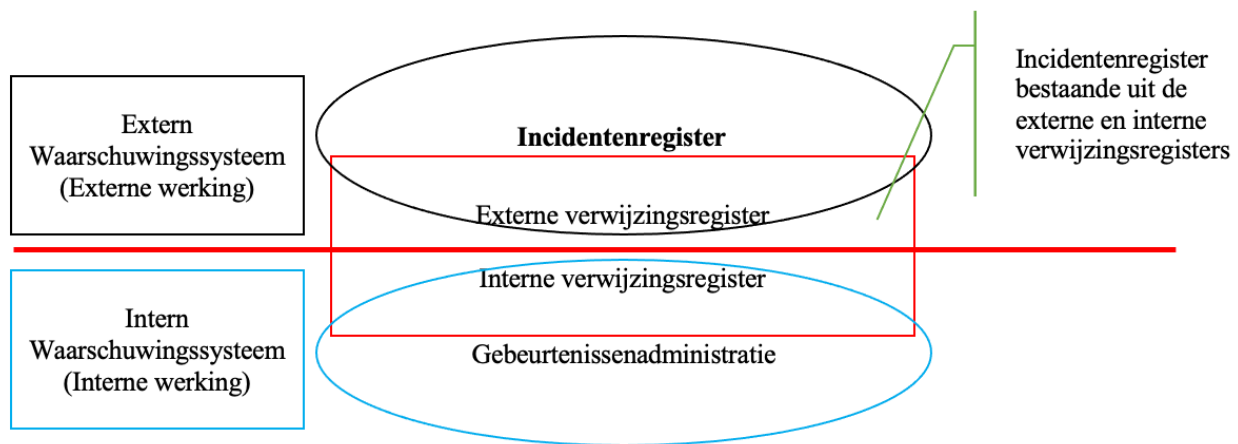
Een deelnemer van het Incidentenwaarschuwingssysteem kan bepalen of hij de persoonsgegevens van een (rechts)persoon betrokken bij een gebeurtenis opneemt in een of meerdere registers. Er worden hoge eisen gesteld aan een registratie.¹⁹ De eisen voor registratie in het Incidentenregister en het EVR zijn opgenomen in het PIFI. De eisen voor registratie in de Gebeurtenissenadministratie en IVR zijn opgenomen in het GVPV en GVPF.

Persoonsgegevens mogen niet zonder goede reden worden opgenomen tegen de achtergrond dat opname in de registers van het Incidentenwaarschuwingssysteem vaak gepaard gaat met aanzienlijke gevolgen. De gevolgen kunnen zijn dat niet alleen de desbetreffende financiële instelling maar ook andere deelnemende financiële instellingen hun (financiële) diensten aan de (rechts)persoon kunnen weigeren of deze slechts kunnen aanbieden tegen hogere tarieven.

De deelvraag wordt beantwoord door de wettelijke voorwaarden van het Incidentenregister, EVR, Gebeurtenissenadministratie en IVR uiteen te zetten. Voordat deze wettelijke voorwaarden uiteen worden gezet is het van belang om in 2.2 de werking en verhouding van de registers toe te lichten. In 2.3 worden de wettelijke voorwaarden van de registers in het Incidentenwaarschuwingssysteem aangehaald. In 2.4 de wettelijke grondslag van de registers in het Incidentenwaarschuwingssysteem. In 2.5 worden de wettelijke voorwaarden van de Gebeurtenissenadministratie en IVR nader uiteengezet. In 2.6 worden de wettelijke voorwaarden van het Incidentenregister en EVR nader uiteengezet. In 2.7 wordt er ingegaan op de registratieduur van alle register. In 2.8 worden de proportionaliteit en subsidiariteit als vereisten toegelicht. 2.9 benoemt de wettelijke voorwaarden voor verwijdering. Tot slot volgt in 2.10 de tussenconclusie.

¹⁹ Hof Arnhem-Leeuwarden 26 januari, ECLI:NL:GHARL:2016:494, r.o. 4.3.

Figuur A: overzicht van de registers van het Incidentenwaarschuwingssysteem

Toelichting: de zwarte omlijnningen omvatten het Extern Waarschuwingssysteem. De blauwe omlijnningen omvatten het Intern Waarschuwingssysteem. De rode middenstreep scheidt de registers met externe en interne werking. Het rode blok omvat het Incidentenregister met de verwijzingsregisters.

2.2 De interne en externe werking en verhouding van de registers

Het Incidentenwaarschuwingssysteem bestaat uit het Incidentenregister, het EVR, de Gebeurtenissenadministratie en het IVR. Het Incidentenwaarschuwingssysteem heeft registers met interne werking en registers met externe werking. De Gebeurtenissenadministratie en het IVR zijn de registers met interne werking. Het Incidentenregister en het EVR zijn de registers met externe werking.

Interne werking houdt in dat de gebeurtenissenadministratie en het IVR enkel zichtbaar zijn voor de organisatie van de deelnemer. Externe werking houdt in dat het Incidentenregister en het EVR toegankelijk zijn voor anderen dan alleen de organisatie van de deelnemer. Tegen deze achtergrond kennen de registers met interne werking andere wettelijke voorwaarden dan de registers met externe werking.

2.2.1 Het Incidentenregister: Intern verwijzingsregisters en Extern Verwijzingsregister

Elke deelnemer aan het Incidentenwaarschuwingssysteem beschikt over een Incidentenregister. In het Incidentenregister worden door de betreffende deelnemer gegevens van (rechts)personen vastgelegd naar aanleiding van of betrekking hebbend op een incident. De gegevens zijn karakteristieken van het incident en handelingen van de daarbij betrokken (rechts)personen. De gegevens kunnen door de afdeling veiligheidszaken voor zover noodzakelijk worden uitgewisseld met de afdeling veiligheidszaken van andere financiële instellingen.⁷

In het Incidentenregister staat het incident. Het incident is de benaming voor de hierboven omschreven gegevens. Aan het Incidentenregister zijn verwijzingsregisters gekoppeld, namelijk: het IVR en het EVR.⁷ Het Incidentenregister van de deelnemer vormt samen met de daarvan afgeleide (intern en extern) verwijzingsregisters één geheel. De afgeleide verwijzingsregisters bevatten slechts verwijzingsgegevens van (rechts)personen die betrokken zijn bij een incident. De verwijzingsgegevens van de desbetreffende (rechts)persoons zijn

gegevens zoals: NAW-gegevens, geboortedatum en/of KvK-nummer. Het IVR bevat dus geen aanvullende informatie over de (rechts)persoon of de gebeurtenis.²⁰ Dit is een verschil met de Gebeurtenissenadministratie en Incidentenregister waar de gebeurtenis en/of incident omschreven is. Het IVR verwijst naar de omschreven gebeurtenis in de Gebeurtenissenadministratie. Het EVR verwijst op zijn beurt naar het incident in het Incidentenregister.

Het IVR is uitsluitend raadpleegbaar door de financiële instelling zelf. De Geschillencommissie van het Klachteninstituut Financiële Dienstverlening (hierna: 'Kifid') spreekt van een zuiver interne registratie.²¹ Dezelfde interne werking die in de inleidende paragraaf is toegelicht. Het EVR is raadpleegbaar door de organisatie van de andere deelnemers van het Incidentenwaarschuwingssysteem. Aldus de eerder toegelichte externe werking.

De medewerkers kunnen het IVR en EVR raadplegen, door middel van het hit – no hit systeem, als dat noodzakelijk is voor de uitvoering van hun werkzaamheden. Bijvoorbeeld om de integriteit van een (rechts)persoon te verifiëren voorafgaand aan het sluiten van een overeenkomst tot financiële dienstverlening.

Medewerkers van verschillende organisaties kunnen slechts vaststellen of een (rechts)persoon in het EVR voorkomt door het 'hit – no hit systeem'. Medewerkers van de eigen organisatie kunnen dat voor het IVR van de eigen organisatie.

2.2.2 'Hit – no hit systeem'

Het 'hit – no hit systeem' maakt het mogelijk om als medewerker te toetsen of de gegevens van een (rechts)persoon voorkomen in een van de verwijzingsregisters van het Incidentenregister. Bij toetsing door een deelnemer wordt het IVR geraadpleegd. Als dit geen positief resultaat oplevert kan getoetst worden aan het EVR.

Het 'hit – no hit systeem' is zo opgezet dat de toetser in geval van een 'hit' niet de reden ziet waarom een (rechts)persoon in het systeem is opgenomen. De toetser ziet enkel de verwijzingsgegevens van de (rechts)persoon.

De toetser dient bij een 'hit' de eigen afdeling veiligheidszaken te raadplegen. Veiligheidszaken verschaft daarna de achterliggende gegevens als zij zelf verantwoordelijk is voor opname van betrokkene in het systeem en alleen voor zover de gegevens relevant zijn voor de toetser. Als een andere deelnemer verantwoordelijk is voor opname benadert de afdeling veiligheidszaken, de afdeling veiligheidszaken van de financiële instelling van de desbetreffende verwerker. Nadat de benodigde gegevens zijn uitgewisseld, vindt er door de afdeling veiligheidszaken van de toetsende instantie een afweging plaats of er bijvoorbeeld wel of geen overeenkomst tot financiële dienstverlening wordt aangegaan.²²

2.2.3 Gebeurtenissenadministratie

Artikel 10 GVPV en artikel 5.5 GVPF bepaalt dat financiële instellingen een Gebeurtenissenadministratie bijhouden ter waarborging van de veiligheid en integriteit van de

²⁰ GVPV 2018, artikel 4.5.3.

²¹ Kifid 3 maart 2022, nr. 2022-0171, onder 3.20.

²² Thys, E. (z.d.), p.1.

dienstverlening en de financiële sector in zijn geheel.²³ Als er sprake is van een gebeurtenis registreert de financiële instelling het voorval dat ‘speciale aandacht’ behoeft in de Gebeurtenissenadministratie. In het IVR worden dan de verwijzingsgegevens van een betrokkene opgenomen zodat de eigen organisatie opmerkzaam wordt gemaakt op de (rechts)persoon die betrokken is bij de gebeurtenis.²⁴

Een gebeurtenis is een voorval dat de aandacht verlangt van een financiële instelling vanwege een mogelijk effect op de veiligheid en integriteit. Het kan gaan om uiteenlopende gebeurtenissen, zoals uitkomsten van screeningsverzoeken, klachten van klanten of het niet naleven van afspraken waaronder structureel wanbetalingsgedrag of faillissementen.²⁵

Uit de volgende uitspraken van het Kifid volgen voorbeelden van ‘gebeurtenissen’:

- Het uitschelden van een medewerker van de verzekeraar.²⁶
- Het opgeven van een gestolen auto die vervolgens zonder sporen van diefstal werd teruggevonden.²⁷
- Het schenden van de precontractuele mededelingsplicht.²⁸
- De omschrijving van de schadeoorzaak wijzigen na afwijzing andere gevallen.²⁹

Een gebeurtenis is niet hetzelfde als een incident. Een incident heeft betrekking op fraude gerelateerde incidenten. Bij een gebeurtenis kan het gaan om uiteenlopende gebeurtenissen als de melding van een gesloten laptop tot het vermoeden dat een bepaald persoon betrokken is bij een vorm van fraude of criminaliteit.³⁰ Fraude kan een verzamelterm zijn verschillende strafbare feiten.³¹

De Gebeurtenissenadministratie vormt samen met het IVR het interne waarschuwingssysteem van financiële instellingen. In het IVR zijn uitsluitend verwijzingsgegevens opgenomen. In de Gebeurtenissenadministratie wordt de gebeurtenis omschreven. De Afdeling Veiligheidszaken van de financiële instelling beheert de Gebeurtenissenadministratie en alleen medewerkers van die afdeling kunnen deze inzien.³² Het IVR is zichtbaar voor alle medewerkers van de organisatie.

Wanneer de medewerkers van de eigen organisatie persoonsgegevens in het IVR ‘hit – no hit systeem’ invoeren, krijgen zij een ‘hit’ als over die betrokkene gegevens in de Gebeurtenissenadministratie zijn opgenomen. De medewerker die een ‘hit’ uit het IVR ontvangt, kan de afdeling veiligheidszaken dan om nadere informatie uit de Gebeurtenissenadministratie vragen.

2.3 De wettelijke voorwaarden van de registers in het Incidentenwaarschuwingssysteem

²³ Kifid 18 november 2020, nr. 2020-928, onder 3.12.

²⁴ Kifid 9 juli 2021, nr. 2021-0636, onder 3.17 en Kifid 7 september 2021, nr. 2021-0793, onder 3.9.

²⁵ GPVP 2018, artikel 4.5.3 en Van Pelt 2019, onder 24.3.1.

²⁶ Kifid 22 december 2021, nr. 2021-1085.

²⁷ Kifid 30 maart 2016, nr. 2016-138.

²⁸ Gerechtshof 's-Hertogenbosch 23 september 2021, ECLI:NL:GHSHE:2021:2706, r.o. 5.14 en Kifid 7 april 2022, nr. 2022-0290, onder 3.4 en 3.5.

²⁹ Kifid 3 maart 2022, nr. 2022-0174.

³⁰ GVPF 2018, artikel 5.5.

³¹ Kifid 30 december 2020, nr. 2020-1090, onder 3.7.

³² Kifid 26 januari 2022, nr. 2022-0046, onder 3.25.

De wettelijke voorwaarden voor verwerking van persoonsgegevens in de Gebeurtenissenadministratie en het IVR staan in de GVPV en GVPF. Voor Incidentenregister en het EVR is dat het PIFI. Als de financiële instelling de gedraging registreert dan moet dit in overeenstemming zijn met de wettelijke grondslag van de AVG en UAVG.

2.4 De wettelijke grondslag van de registers in het Incidentenwaarschuwingssysteem

Wat in dit hoofdstuk naar voren komt en in het inleidende hoofdstuk eerder is benoemd is dat de AVG de wettelijke grondslag is voor de verwerking van persoonsgegevens in de registers van het Incidentenwaarschuwingssysteem. De UAVG bouwt verder op deze wettelijke grondslag.

Artikel 10 AVG in verbinding met artikel 6 lid 1 sub f AVG bepaalt dat er bij verwerking van persoonsgegevens van strafrechtelijke aard aan het gerechtvaardigde doel en het proportionaliteits- en subsidiariteitsbeginsel moet worden voldaan. Dit betekent dat de afdeling veiligheidszaken een belangenafweging maakt.³³ Het gerechtvaardigde doel, het proportionaliteits- en subsidiariteitsbeginsel komen later in dit hoofdstuk aan bod.

Artikel 33 lid 2 sub b UAVG bepaalt dat een financiële instelling een registratie van strafrechtelijke aard mag handhaven als er tegen een (rechts)persoon een zwaardere verdenking is dan een redelijk vermoeden van schuld aan een strafbaar feit.³⁴

Bij registratie in de externe registers moet de gedraging van strafrechtelijke aard zijn.¹⁷ Anders dan bij de registratie in de interne registers waarbij dit niet vereist is. Als de gedraging in de interne registers wel van strafrechtelijke aard is moet de eisen uit de AVG en UAVG. De strafrechtelijke aard wordt verder in het hoofdstuk per register toegelicht.

2.5 Het Incidentenregister en het EVR

Het Incidentenregister en het EVR vormen het Externe Waarschuwingssysteem van financiële instellingen. Artikel 5.1.1 van het PIFI bepaalt dat de verwijzingsgegevens in het EVR zijn gekoppeld aan het incident dat in het Incidentenregister staat.

Figuur B: de vereiste van een gerechtvaardigde registratie in het Incidentenregister

³³ Kifid 27 december 2021, nr. 2021-1093, onder 3.6.

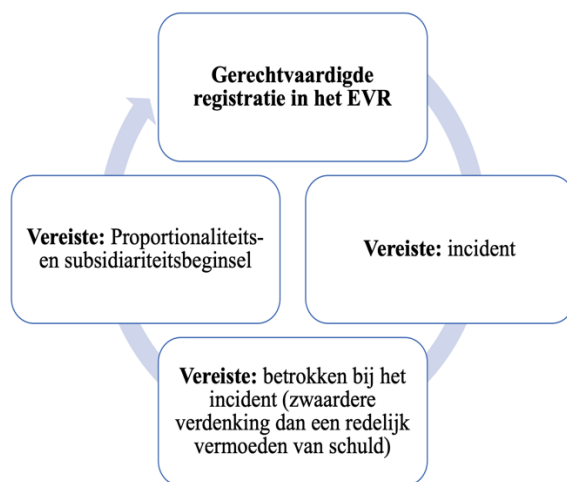
³⁴ Kifid 9 juli 2021, nr. 2021-0636, onder 3.18 en Kifid 20 januari 2021, nr. 2021-0040, onder 3.21.

Toelichting: een gerechtvaardigde registratie in het Incidentenregister, zoals bovenaan de cirkel, wordt bereikt door cumulatief aan de twee vereisten (*rechtsom via de pijl de cirkel volgen*) te voldoen.

2.5.1 Het Incidentenregister

Artikel 4.1.1 van het PIFI bepaalt het gerechtvaardigde doel van een registratie in het Incidentenregister. Het gerechtvaardigde doel en tevens het normenkader van een registratie in het Incidentenregister is: het ondersteunen van activiteiten gericht op het waarborgen van de veiligheid en integriteit van de financiële sector. Artikel 4.1.2 van het PIFI bepaalt dat daarbij het proportionaliteitsbeginsel en het subsidiariteitsbeginsel in acht moet worden genomen.³⁵ Bij registratie in het incidentenregister moet er sprake zijn van een incident. Een incident is een verderstrekkende gebeurtenis zoals omschreven in de begrippenlijst. Als er sprake is van een incident is een registratie in het Incidentenregister gerechtvaardigd mits er aan de proportionaliteit en subsidiariteit is voldaan.

Figuur C: de vereiste van een gerechtvaardigde registratie in het EVR

Toelichting: een gerechtvaardigde registratie in het EVR, zoals bovenaan de cirkel, wordt bereikt door cumulatief aan de drie vereisten (*rechtsom via de pijl de cirkel volgen*) te voldoen.

2.5.2 Het EVR

Het normenkader en daarmee het gerechtvaardigde doel van een registratie in het EVR zijn de volgende criteria:

- Artikel 5.2.1 sub a van het PIFI verplicht dat de *gedragingen (het incident)* van de (rechts)persoon een bedreiging vormden, vormen of kunnen vormen voor de financiële instelling, alsmede de financiële instelling zelf of de continuïteit en/of de integriteit van de financiële sector.³⁶
- Artikel 5.2.1 sub b van het PIFI verplicht de verwerker dat hij in voldoende mate moet kunnen vaststellen dat de betreffende (rechts)persoon *betrokken* is bij de onder a bedoelde gedraging(en).

³⁵ PIFI 2021, artikel 4.1.1 en 4.1.2.

³⁶ Hof Arnhem-Leeuwarden 9 november 2017, ECLI:NL:GHARL:2017:10752: 'Zoals het falsificeren van nota's, identiteitsfraude, skimming, verduistering in dienstbetrekking, phishing en opzettelijke misleiding.'

De vaststelling betekent dat er een zwaardere verdenking tegen de (rechts)persoon bestaat dan alleen maar een redelijk vermoeden van schuld aan een strafbaar feit. Dit volgt uit een uitspraak van de Hoge Raad.³⁷ Volgens de Hoge Raad geldt, op grond van artikel 5.2.1 onder a en b, als uitgangspunt voor de verwerking van strafrechtelijke persoonsgegevens dat deze gegevens in voldoende mate moeten vaststaan. Het moet gaan om zodanig concrete feiten en omstandigheden dat zij een als strafbaar feit te kwalificeren bewezenverklaring in de zin van artikel 350 van het Wetboek van Strafvordering kunnen dragen.³⁸

Een verdenking van schuld aan een strafbaar feit, zoals kan blijken uit een aangifte, is niet genoeg hier moet enig bewijs voor zijn. Een strafrechtelijke veroordeling van de (rechts)persoon is niet vereist. Een financiële instelling moet goede redenen hebben om de persoonsgegevens te registreren en moet die redenen ook voldoende kunnen onderbouwen.³⁹ De hoofdregel is dat het op de weg van de financiële instelling ligt om te stellen, en zo nodig te bewijzen, dat de desbetreffende (rechts)persoon opzettelijk heeft gehandeld. In sommige gevallen slaagt de financiële instelling hier niet in wat betekent dat de desbetreffende (rechts)persoon *niet betrokken* is bij het *incident*.

Als bijvoorbeeld fraude is vastgesteld is er sprake van een zwaardere verdenking dan een redelijk vermoeden van schuld. Fraude is namelijk een verzamelterm voor verschillende strafbare feiten. **Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**

- Artikel 5.2.1 sub c van het PIFI verplicht dat aan het *proportionaliteits- en subsidiariteitsbeginsel* voldaan moet worden. Daarbij moet de financiële instelling beoordelen of de registratie gerechtvaardigd is en voor welke duur.

2.5.3 Toetsing van het normenkader van een registratie in het EVR

Om het normenkader nader toe te lichten wordt de volgende uitspraak van Kifid aangehaald waarbij bovengenoemde vereisten zijn getoetst:

De persoon heeft een schadevergoeding aan zijn verzekerde gebouwen geclaimd als gevolg van een storm. Volgens de verzekeraar heeft de persoon opzettelijk een verkeerde voorstelling van zaken gegeven. Daarmee heeft de persoon geprobeerd om ook voor eerdere schade een vergoeding te krijgen. De geschillencommissie (hierna: ‘commissie’) beoordeelt dit door de drie vereisten na te lopen.

Allereerst beoordeelt de commissie of er sprake is van een *incident*. De commissie heeft hierbij vastgesteld dat er sprake is van een incident. De *gedragingen*, namelijk het invullen van onware verklaringen over de schade, vormen een bedreiging voor de financiële instelling. Er is voldaan aan het eerste vereiste: het incident.

Vervolgens beoordeelt de commissie of de persoon *betrokken* is bij het incident en of er een zwaardere verdenking is dan een redelijk vermoeden van schuld. De commissie heeft bepaald dat uit feiten en omstandigheden blijkt dat de persoon bij het melden van de schade niet de

³⁷ Hoge Raad, 29 mei 2009, ECLI:NL:HR:2009:BH4720, r.o. 4.3.

³⁸ Kifid 30 december, nr. 2020-1090, onder 3.5.

³⁹ Kifid 22 december 2021, nr. 2021-1085, onder 3.5.

intentie heeft gehad om de verzekeraar te misleiden en een hogere uitkering te ontvangen dan waarop hij recht heeft. De verzekeraar is er niet in geslaagd om aan te tonen dat er sprake was van opzet. De persoon is bij het melden van de schade nonchalant en niet volledig geweest. De commissie concludeert dat aan sub b niet is voldaan.

Er is géén zwaardere verdenking dan alleen een redelijk vermoeden van schuld aan een strafbaar feit waardoor de commissie het derde vereiste niet toetst. Het incident heeft plaatsgevonden maar er is niet aangetoond dat de persoon de intentie heeft gehad om de verzekeraar te misleiden. De registratie moet worden verwijderd waardoor de commissie niet toe komt aan een beoordeling van *de proportionaliteit en subsidiariteit*.⁴⁰

2.5.4 De toepasbaarheid van het Incidentenregister en het EVR in de praktijk

Een registratie in het Incidentenregister kan zonder een registratie in het EVR. Een financiële instelling kan ervoor kiezen om de (rechts)persoon alleen te registreren in het Incidentenregister. Het omschreven incident is dan uitsluitend raadpleegbaar door de afdeling veiligheidszaken van de eigen organisatie van de deelnemer.⁴¹

Medewerkers van de eigen organisatie worden niet attent gemaakt op een registratie in het Incidentenregister zonder een ‘hit’ uit het EVR. Medewerkers van andere financiële instellingen worden ook niet attent gemaakt op een registratie in het Incidentenregister zonder een registratie in het EVR. Hierom is een registratie in enkel het Incidentenregister een minder zware maatregel.

Anders dan het Incidentenregister kan een registratie in het EVR niet zonder een registratie in het Incidentenregister. De verwijzingsgegevens in het EVR zijn gebaseerd op het incident omschreven in het Incidentenregister. Zonder registratie in het Incidentenregister verwijzen de verwijzingsgegevens nergens naar.

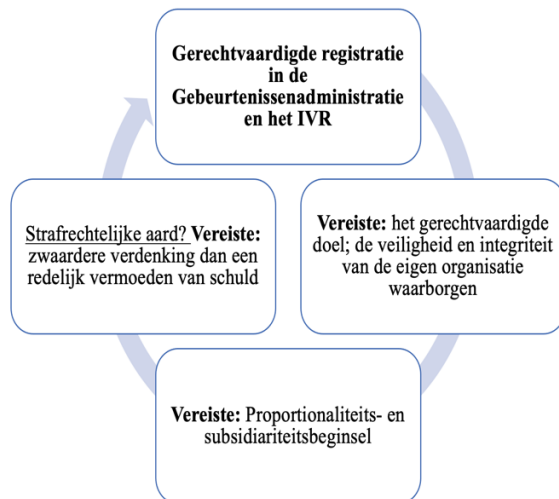
2.6 De Gebeurtenissenadministratie en het IVR

De Gebeurtenissenadministratie en het IVR zijn het Interne Waarschuwingssysteem van financiële instellingen. De verwijzingsgegevens in het IVR zijn gekoppeld aan de gebeurtenis in de Gebeurtenissenadministratie.

Figuur D: de vereiste van een gerechtvaardigde registratie in de Gebeurtenissenadministratie en het IVR

⁴⁰ Kifid 21 december 2021, nr. 2021-1084, onder 3.5 tot en met 3.9 en 3.14.

⁴¹ PIFI 2021, artikel 3.1.2.

Toelichting: een gerechtvaardigde registratie in de Gebeurtenissenadministratie en/of het IVR, zoals boven aan de cirkel, wordt bereikt door cumulatief aan de drie vereisten (*rechtsom via de pijl de cirkel volgen*) te voldoen.

Artikel 4.5.3 GVPV en artikel 5.5 GVPF omschrijven het gerechtvaardigde doel van registratie in de Gebeurtenissenadministratie en het IVR. Het gerechtvaardigde doel en normenkader van registratie in deze registers is om de veiligheid en integriteit van de eigen organisatie te waarborgen.⁴² Als er aan dit doel voldaan is mag een gebeurtenis opgenomen worden in de Gebeurtenissenadministratie en de verwijzingsgegevens in het IVR. Een onderscheid in criteria voor opname in de Gebeurtenissenadministratie en het IVR is er niet. Slechts de omvang van de opgenomen gegevens verschilt.⁴³

2.6.1 Persoonsgegevens van strafrechtelijke aard

Artikel 6.2 GVPF en artikel 5.2 GVPV omschrijven het gerechtvaardigde doel voor persoonsgegevens van strafrechtelijke aard. Het gerechtvaardigde doel is gelijk aan het doel bij opname van persoonsgegevens zonder strafrechtelijke aard.

Voor persoonsgegevens van strafrechtelijke aard geldt buiten het gerechtvaardigde doel en de proportionaliteit en subsidiariteit nog een vereiste voor registratie.¹⁷ Er moet een ‘zwaardere verdenking dan een redelijk vermoeden van schuld’ aan een strafbaar feit zijn. Dit vloeit voort uit de strafrechtelijke aard van de geregistreerde persoonsgegevens.⁴⁴

Als de gedraging van een gebeurtenis een zwaardere verdenking dan een redelijk vermoeden van schuld aan een strafbaar feit oplevert is er voldaan aan het gestelde vereiste. Zoals bijvoorbeeld is vastgesteld bij een registratie in het EVR. Een dergelijke vaststelling is op grond van de AVG ook voldoende om de registratie in de interne registers te handhaven.

2.6.2 De toepasbaarheid van de Gebeurtenissenadministratie en het IVR in de praktijk

Logischerwijs volgen dezelfde bepalingen als eerder omschreven voor het Incidentenregister en het EVR ook voor deze interne registers. Omdat in de Gebeurtenissenadministratie de

⁴² GVPV 2018, artikel 4.5.3 en GVPF 2018, artikel 5.5.

⁴³ Rb. Midden-Nederland 11 januari 2017, ECLI:NL:RBMNE:2017:49, r.o. 4.13.

⁴⁴ Gerechtshof Den Haag 15 december 2015, ECLI:GHDHA:2015:3815, r.o. 8.2 en Kifid 9 juli 2021, nr. 2021-0636 onder 3.18 en 3.19.

gebeurtenis staat omschreven kan een registratie op zichzelf volstaan zonder een registratie in het IVR.⁴⁵

Het is een minder zware maatregel omdat de registratie op zijn beurt enkel zichtbaar is voor de afdeling veiligheidszaken van de eigen financiële instelling. Als een financiële instelling hiervoor kiest zijn de verwijzingsgegevens van het IVR niet zichtbaar. Kortom de medewerkers van de eigen organisatie worden niet bewust gemaakt van de registratie in de Gebeurtenissenadministratie.

Andersom kan een registratie in het IVR niet volstaan zonder een registratie in de Gebeurtenissenadministratie. De verwijzingsregisters van dit intern register verwijzen nergens naar.

2.7 De registratieduur in het Incidentenregister, het EVR, de Gebeurtenissenadministratie en het IVR

Over de registratieduur in de registers van het Incidentenwaarschuwingssysteem worden in het PIFI, de GVPV en de GVPF geen specifieke criteria genoemd. De toetsing wordt aan de individuele financiële instellingen overgelaten.⁴⁶ In artikel 5 lid 1 sub e en overweging 39 van de considerans bij de AVG staat dat de registratieduur een open norm heeft.⁴⁷ De registratieduur moet beperken tot een strikt minimum. De gegevens mogen niet langer zijn verwerkt dan noodzakelijk is voor de doeleinden van de verwerking. Hieruit vloeit voort dat een registratietermijn van acht jaar niet als uitgangspunt mag gelden.

In artikel 4.3.3 PIFI (voor het Incidentenregister), artikel 5.3.2 PIFI (voor het EVR), artikel 5.2.1 GVPV en artikel 6.2.3 GVPF (voor de Gebeurtenissenadministratie en het IVR) is bepaald dat verwijdering van de persoonsgegevens en/of verwijzingsgegevens uiterlijk acht jaar na opname moet plaatsvinden. Uit rechtspraak is het vereiste gevormd dat een standaardtermijn van acht jaar zonder motivering niet is toegestaan. Financiële instellingen zijn gehouden om een belangenafweging te maken van de registratieduur.⁴⁸

2.8 De proportionaliteit en subsidiariteit in het Incidentenregister, het EVR, de Gebeurtenissenadministratie en het IVR

De proportionaliteit- en subsidiariteitstoets zijn in alle registers van het Incidentenwaarschuwingssysteem een vereisten. De volgende bepalingen gelden voor alle registers. De proportionaliteitstoets vindt plaats bij de bepaling van de registratie en de duur daarvan.

De financiële instelling maakt een belangenafweging waarbij zij het belang van de financiële instelling afweegt tegen het belang van de (rechts)persoon.⁴⁹ De (rechts)persoon onderbouwt

⁴⁵ Kifid 15 oktober 2021, nr. 2021-0924, onder 2.

⁴⁶ Pontier, M. (2017, 26 september).

⁴⁷ Kifid 24 januari 2022, nr. 2022-0040, onder 3.7.

⁴⁸ Hof Den Bosch 4 februari 2016, ECLI:NL:GHSHE:2016:442, r.o. 3.18 en Hof Den Bosch 1 november 2016, ECLI:NL:GH:SHE:2016:4848, r.o. 8.6.4, Kifid 10 oktober 2018, nr. 2018-634, onder 4 en Kifid 24 januari 2022, nr. 2022-0040, onder 3.6.

⁴⁹ Rb. Amsterdam 25 augustus 2021, ECLI:NL:RBAMS:2021:4315, r.o. 1.17 en Kifid 25 februari 2022, nr. 2022-0149, onder 3.11.

op grond waarvan hij disproportioneel is geraakt in zijn belangen. De financiële instelling onderbouwt waarom hun belang prevaleert boven het belang van de (rechts)persoon.

Het belang van de financiële instelling is om opmerkzaam te worden gemaakt op fraude gerelateerd gedrag van de (rechts)persoon.⁵⁰ Het belang van de (rechts)persoon verschilt per situatie. De registratie en de duur daarvan worden bepaald door de casuïstiek van het incident, de gebeurtenis en/of de omstandigheden van de betrokken persoon. Vastleggen, handhaven en beëindigen van een registratie is en blijft maatwerk.⁵¹

Een (rechts)persoon kan stellen dat met zijn belangen onvoldoende of geen rekening is gehouden. De (rechts)persoon kan de financiële instelling vragen om een heroverweging of in beroep gaan bij andere bevoegde instanties.⁵² Bij een heroverweging bij een andere instantie bepaalt de commissie of de (rechts)persoon voldoende heeft onderbouwd waarom de registratie(duur) niet proportioneel zou zijn. Als er (gelet op dat moment) een toereikende onderbouwing ontbreekt, weegt het belang van de financiële instelling in beginsel zwaarder.⁵³

Bij een heroverweging van de financiële instelling moet de (rechts)persoon nieuwe concrete belangen aanvoeren. De financiële instelling Rabobank was in een uitspraak van oordeel dat ‘het ouderlijk huis verlaten’ een concreet belang is.⁵⁴ Bij een beroep bij een andere bevoegde instantie is de (rechts)persoon niet gehouden aan nieuwe belangen.

2.8.1 De dubbele proportionaliteitstoets

Er vindt een dubbele proportionaliteitstoets plaats bij de bepaling of een registratie wordt geplaatst en wat de duur daarvan moet zijn. Ook bij de bepaling of een registratie wordt verwijderd en of de registratieduur wordt verkort vindt een dubbele proportionaliteitstoets plaats.⁵⁵ Bij de eerste proportionaliteitsafweging wordt er een belangenafweging gemaakt van de registratie. Bij de tweede proportionaliteitsafweging wordt er een belangenafweging gemaakt van de registratieduur.

2.8.2 Toetsing van de proportionaliteit

Om de proportionaliteitstoets nader toe te lichten wordt de volgende rechtelijke uitspraak aangehaald.⁵⁶ Het hof is van oordeel dat het belang van de financiële sector prevaleert boven het belang dat de persoon stelt. In deze uitspraak ontbreekt een toereikende onderbouwing waardoor de belangen van de cliënt niet gegrond zijn. De registratie en de registratieduur van acht jaar worden beiden proportioneel geacht.

Het hof heeft het verzoek tot verwijdering van persoonsgegevens uit het EVR afgewezen. De persoon heeft bij een hypotheekaanvraag zijn inkomensverklaring onjuist ingevuld. De persoon heeft als belang aangedragen dat hij verhinderd wordt om een nieuwe hypothecaire lening af te sluiten, terwijl hij hier dringend behoefte aan heeft.

⁵⁰ Kifid 16 februari 2022, nr. 2022-0117, onder 3.16.

⁵¹ Engelsman & Visscher 2016.

⁵² Hoge Raad 9 september 2011, ECLI:NL:HR:2011:BQ8097, r.o. 3.3, Kifid 9 juli 2021, nr. 2021-0636, onder 3.14 en Kifid 20 april 2020, nr. 2020-353, onder 4.11.

⁵³ Kifid 22 februari 2022, nr. 2022-0136, onder 3.7 en 3.8 en Kifid 6 augustus 2021, 2021-0712, onder 3.10.

⁵⁴ Kifid 20 april 2020, nr. 2020-353, onder 4.9.

⁵⁵ Hof Arnhem-Leeuwarden 7 november 2014, ECLI:NL:GHARL:2014:8710, r.o. 5.11 en Rb. Zwolle-Lelystad 26 september 2012, r.o. 4.3.7.

⁵⁶ Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2018:8373, r.o. 4.15.

Het hof heeft de volgende feiten en omstandigheden meegenomen in zijn beslissing:

- Betrokkene heeft opzettelijk gehandeld, hij was zich ervan bewust dat hij zonder de onware verklaringen geen hypotheek verstrekt zou krijgen van de bank;
- Betrokkene had moeten weten dat een EVR-registratie het gevolg kan zijn van het onjuist invullen van zijn inkomensverklaring;
- Betrokkene heeft niet aannemelijk weten te maken dat hij zodanig behoefte heeft aan een nieuwe woning dat de belangen bij handhaving van de registratie daarvoor zouden moeten wijken.

De missende toereikende onderbouwing van zijn belang heeft geleid tot handhaven van de registratie en de duur daarvan.

2.8.3 De subsidiariteitstoets

De subsidiariteitstoets heeft dezelfde wettelijke kaders als de proportionaliteitstoets.

Bij subsidiariteit mag er geen minder zwaar middel zijn om hetzelfde doel te bereiken.⁵⁷ Bijvoorbeeld bij een registratie in het EVR: het doel van de registratie is om andere financiële instellingen erop te attenderen dat er in het verleden met betrekking tot de consument iets aan de hand is geweest op het gebied van fraude. Dat doel moet op een andere manier te bereiken zijn dan met een vermelding in het EVR. Als dat niet het geval is, is er aan de vereiste subsidiariteit voldaan.⁵⁸

2.9 Verwijdering van gegevens uit het Incidentenregister, het EVR, de Gebeurtenissenadministratie en het IVR

Als niet langer aan de wettelijke voorwaarden wordt voldaan moet de financiële instelling de (persoons)gegevens van de (rechts)persoon verwijderen. Artikel 4.3.1 PIFI bepaalt dit voor het Incidentenregister. Artikel 5.3.1 PIFI bepaalt dit voor het EVR. Artikel 6.3 GVPV en artikel 7.1.3 GVPF bepaalt dit voor de Gebeurtenissenadministratie en het IVR. In de artikelen wordt verwezen naar alle wettelijke voorwaarden die van toepassing zijn bij registratie in het desbetreffende register.

⁵⁷ Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 6 augustus 2019, ECLI:NL:GHARL:2019:5464, r.o. 4.3.

⁵⁸ Kifid 29 maart 2022, nr. 2022-0259, onder 3.17.

2.10 Tussenconclusie

In dit hoofdstuk staat de volgende vraag centraal: ‘Aan welke wettelijke voorwaarden zijn financiële instellingen gebonden bij het gebruiken van het Incidentenwaarschuwingssysteem?’ Deze vraag is beantwoord door onderzoek naar de AVG, UAVG, PIFI, GVPV en GVPF.

Het Incidentenwaarschuwingssysteem bestaat uit het Incidentenregister, het EVR, de Gebeurtenissenadministratie en het IVR. Het Incidentenregister en EVR zijn de registers met externe werking. De Gebeurtenissenadministratie en het IVR zijn registers met interne werking. De AVG en UAVG zijn de wettelijke grondslag voor werking van persoonsgegevens. Zij verplichten financiële instellingen zorgvuldig om te gaan met persoonsgegevens. In het PIFI, de GVPV en GVPF is deze verplichting verder uitgewerkt. In het PIFI staan de wettelijke voorwaarden van de registers met externe werking. Voor de registers met interne werking zijn dat de GVPV en de GVPF.

De wettelijke voorwaarden van registers met interne werking en externe werking overlappen elkaar. Een registratie in een van de registers van het Incidentenwaarschuwingssysteem moet voldoen aan het gerechtvaardigde doel en de proportionaliteits- en subsidiariteitstoets. De registers hebben als gerechtvaardigd doel: de veiligheid en integriteit van de eigen organisatie waarborgen.

De externe registraties hebben strengere en aanvullende registratievoorwaarden vanwege de verstreckende gevolgen. Bij externe registraties moeten de (persoons)gegevens van strafrechtelijke aard zijn. Dit is bij de interne registraties geen vereiste. Als het gaat om (persoons)gegevens van strafrechtelijke aard dan moet er een zwaardere verdenking dan een redelijk vermoeden van schuld aan een strafbaar feit zijn. In de externe registers wordt dit vertaald naar ‘betrokkene’ bij een incident. Het vereiste ‘incident’ is een aanvullend vereiste bij externe registraties. Bij de interne registraties is een ‘gebeurtenis’ voldoende.

Het verschil tussen de vereisten zit in de verstreckende gevolgen van de externe registraties. Financiële instellingen hebben de macht om mensen financieel vast te zetten en te straffen met een externe registratie. Een externe registratie geeft andere financiële instellingen de mogelijkheid om iemand die in aanraking is gekomen met frauduleuze zaken een financiële dienst te weigeren. Met een financiële gevangenis moet zorgvuldig omgegaan worden, zodat (rechts)personen om een rechtvaardige reden worden beperkt.

Voor de een die zich bezighoudt met criminele activiteiten en een ander die de vraag op een formulier verkeerd invult kunnen de gevolgen niet hetzelfde zijn. Door de aanvullende registratievoorwaarden worden financiële instellingen verplicht om dit onderscheid te maken. Een hogere bewijsdrempel voor financiële instellingen is hierom op zijn plaats. Voor de interne registraties is dit niet noodzakelijk omdat registratie niet in de weg hoeft te staan bij afnemen van financiële diensten bij andere financiële instellingen. Door de interne werking is de registratie alleen zichtbaar voor de eigen organisatie. De beperkingen houden zich enkel tot de eigen organisatie.

Hoofdstuk 3 De meewegende feiten en omstandigheden bij de uitvoering van de proportionaliteits- en subsidiariteitstoets

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de volgende deelvraag beantwoord: op grond van welke feiten en omstandigheden dient bij de uitvoering van de proportionaliteitstoets een registratie in het Incidentenwaarschuwingssysteem te worden verwijderd en/of de registratieduur ervan te worden verkort?

Er zijn feiten en omstandigheden die een rol spelen bij verwijdering en/of verkorting van een registratie(duur) in het Incidentenwaarschuwingssysteem. Het feit dat er niet aan de wettelijke voorwaarden is voldaan speelt een rol bij verwijdering van de registratie. Hierbij telt de proportionaliteits- en subsidiariteitstoets niet mee. De omstandigheden die een rol spelen bij verkorting van de registratieduur vloeien voort uit jurisprudentie bij de proportionaliteits- en subsidiariteitstoets.

De proportionaliteits- en subsidiariteit wordt heroverwogen wanneer een (rechts)persoon tegen de registratie in beroep gaat. Als er niet is voldaan aan de proportionaliteit komen er omstandigheden naar voren die een kortere duur rechtvaardigen. Als er niet is voldaan aan de gerechtvaardigde doelen van registratie zijn dat feiten die verwijdering rechtvaardigen.

Dit hoofdstuk zal de geanalyseerde feiten en omstandigheden uiteenzetten.

In 3.2 worden de feiten die een rol spelen bij verwijdering van de registratie aangehaald. In 3.3 worden de omstandigheden die een rol spelen bij verkorting van de registratieduur uiteengezet. In 3.4 wordt de omstandigheid ‘geldezel’ geanalyseerd. Tot slot volgt in 3.5 de tussenconclusie.

3.2 Feiten bij verwijdering van de registratie

In de lijn van jurisprudentie is ondervonden dat Kifid tot op heden geen omstandigheden tijdens de uitvoering van de proportionaliteitstoets kenmerkt die verwijdering van de registratie proportioneel rechtvaardigt. Deze bevinding is afgeleid uit bijlage 1. In de lijn van jurisprudentie is er ook ondervonden dat Kifid tot op heden geen omstandigheden kenmerkt waarbij niet is voldaan aan de subsidiariteit.⁵⁹ Alleen als een financiële instelling niet heeft voldaan aan de registratievereisten gaat Kifid over tot verwijdering van de registratieduur.

Uit jurisprudentie is te herleiden dat het nalaten in de uitvoering van de proportionaliteit en/of subsidiariteit niet leidt tot verwijdering.⁶⁰ De financiële instelling en/of de commissie waar de rechtspersoon in beroep gaat maakt een heroverweging.

Als andere wettelijke vereisten van de registratie ontbreken moet de financiële instelling de registratie verwijderen. Dit feit maakt verwijdering van de registratie mogelijk.

In de volgende uitspraken was dit het geval bij een registratie in het EVR.⁶¹ De financiële instelling heeft in deze gevallen een (rechts)persoon onrechtmatig geregistreerd. Er is geen incident en/of de (rechts)persoon is daar niet bij betrokken.

De registratie in het Incidentenregister moet verwijderd worden als niet is voldaan aan het gerechtvaardigde doel. De registratie in het Incidentenregister moet ook verwijderd worden als de registratie in het EVR verwijderd moet worden. Als er geen incident is, is de fraude niet komen vast te staan. Als de persoon niet betrokken is, is de fraude niet van toepassing op zijn gedraging. De geregistreerde gegevens sluiten niet langer aan bij het doel: onderkennen, onderzoeken en bestrijden van strafbare gedragingen.⁶²

De registratie in de Gebeurtenissenadministratie en het IVR moet verwijderd worden als niet voldaan is aan hun gezamenlijke gerechtvaardigde doel. De Gebeurtenissenadministratie en het IVR volgen het EVR niet in alle gevallen zoals het Incidentenregister doet. De registratie draagt bij aan het waarborgen van de veiligheid en integriteit van de eigen organisatie. Strafbare gedragingen is geen vereiste bij registratie zoals bij het Incidentenregister wel het geval is. In de volgende uitspraak wijkt de Gebeurtenissenadministratie af van het EVR.⁶³ Fraude in het EVR is niet vastgesteld maar de gedraging kwalificeert als een gebeurtenis die aandacht verlangt van de verzekeraar vanwege een mogelijk effect op de veiligheid en integriteit van de organisatie.

⁵⁹ Kifid 21 december 2021, nr. 2021-1084, onder 3.18, Kifid 31 januari 2022, nr. 2022-0057, onder 3.14, Kifid 29 maart 2022, nr. 2022-0259, onder 3.17, Kifid 7 april 2022, nr. 2022-0287, onder 3.21, Kifid 18 maart 2022, nr. 2022-0222, onder 3.8, Kifid 28 januari 2022, nr. 2022-0054, onder 3.12, Kifid 26 januari 2022, nr. 2022-0046, onder 3.27, Kifid 3 maart 2022, nr. 2022-0173, onder 3.14, Kifid 13 augustus 2021, nr. 2021-0724, onder 3.13 en Kifid 16 juli 2021, nr. 2021-0653, onder 3.16.

⁶⁰ Kifid 16 februari 2022, nr. 2022-0117, Kifid 19 augustus 2021, nr. 2021-0745, Kifid 15 januari 2018, nr. 2018-38, Kifid 17 december 2021, nr. 2021-1068, Kifid 1 juli 2016, nr. 2016-296 en Kifid 8 mei 2020, nr. 2020-401.

⁶¹ Kifid 29 december 2021, nr. 2021-1084, Kifid 3 december 2021, nr. 2021-1009, Kifid 5 november 2021, nr. 2021-0924 en Kifid 22 maart 2022, nr. 2022-0201.

⁶² Kifid 3 december 2021, nr. 2021-1009.

⁶³ Kifid 29 december 2021, nr. 2021-1084.

Andersom is de registratie in de Gebeurtenissenadministratie en het IVR gerechtvaardigd als dat in het EVR gerechtvaardigd ook is. Dit omdat de EVR op zijn beurt strengere voorwaarden heeft.

3.3 Omstandigheden bij verkorting van de registratieduur

De omstandigheden die verkorting van de registratieduur rechtvaardigen vloeien voort uit de lijn van jurisprudentie die is uitgewerkt in bijlage 1. Er is geconcludeerd dat omstandigheden casuïstisch en cumulatief zijn. Een omstandigheid op zichzelf is in beginsel onvoldoende om over te gaan tot verkorting van de registratieduur.

Het EVR is het enige register dat tot op heden omstandigheden kenmerkt die verkorting van de registratieduur rechtvaardigen. Het Incidentenregister, de Gebeurtenissenadministratie en het IVR komen niet aan bod.

Redengevend is dat een registratie in het EVR gekoppeld is aan een registratie in het Incidentenregister. Zolang er voor de commissie geen omstandigheden blijken die een langere duur van de incidentenregistratie dan de duur van de EVR rechtvaardigen, handhaaft de commissie dezelfde registratieduur.⁶⁴

De zuiver interne werking bepaalt dit voor de Gebeurtenissenadministratie en het IVR. De gevolgen zijn beperkt omdat de betrokkene niet belet wordt om een relatie aan te gaan met andere financiële instellingen.⁶⁵ Er zijn tot op heden na toetsing van de commissie geen omstandigheden die een korte duur rechtvaardigen, de commissie handhaaft dezelfde registratieduur.⁶⁶

Zolang de registraties met strengere voorwaarden in het EVR en het Incidentenregister proportioneel zijn, is dat ook voor de registraties met minder strenge voorwaarden in het IVR en de Gebeurtenissenadministratie.⁶⁷

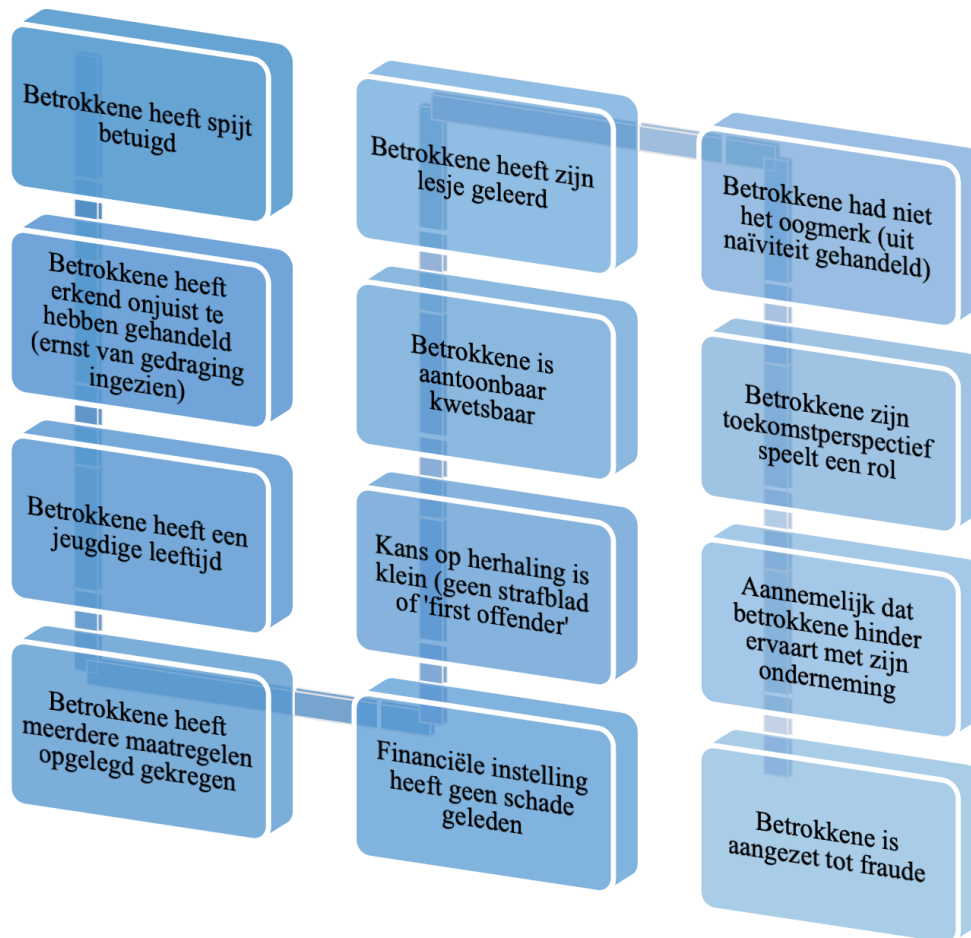
Afbeelding E: omstandigheden voor verkorting van de registratieduur

⁶⁴ Kifid 20 maart 2020, nr. 2020-254, onder 4.8, Kifid 24 maart 2021, nr. 2021-0266, onder 3.14, Kifid 4 december 2020, nr. 2020-995, onder 4.16, Kifid 14 februari 2022, nr. 2022-0108, onder 3.9, Kifid 12 april 2022, nr. 2022-0300, onder 3.11, Kifid 7 april 2022, nr. 2022-0293, onder 3.15, Kifid 31 januari 2022, nr. 2022-0057, onder 3.11, Kifid 7 april 2022, nr. 2022-0288, onder 3.13, Kifid 8 maart 2022, nr. 2022-0171, onder 3.18, Kifid 16 februari 2022, nr. 2022-0115, onder 3.16, Kifid 20 april 2022, nr. 2022-0322, onder 3.21, Kifid 29 maart 2022, nr. 2022-0257, onder 3.14, Kifid 26 januari 2022, nr. 2022-0049, onder 3.16, Kifid 12 januari 2022, nr. 2022-0016, onder 3.15.

⁶⁵ Kifid 30 december 2020, nr. 2020-1090, onder 3.14 en Kifid 9 maart 2022, nr. 2022-0185, onder 3.6.

⁶⁶ Kifid 6 mei 2020, nr. 2020-396 onder 4.13, Kifid 24 februari 2020, nr. 2020-173 onder 4.14, Kifid 15 mei 2020, nr. 2020-428, onder 4.13, Kifid 7 september 2021, nr. 2021-0793, onder 3.12, Kifid 12 november 2021, nr. 2021-0969, onder 3.9, Kifid 15 december 2021, nr. 2021-1059, onder 3.9, Kifid 22 april 2022, nr. 2022-0335, onder 3.19, Kifid 7 februari 2022, nr. 2022-0057, onder 3.13, Kifid 9 maart 2022, nr. 2022-0185, onder 3.6, Kifid 9 maart 2022, nr. 2022-0185, onder 3.6, Kifid 20 april 2022, nr. 2022-0322, onder 3.12, Kifid 9 januari 2022, nr. 2022-0035, onder 3.16.

⁶⁷ Kifid 20 november 2020, nr. 2020-944, onder 4.15.

Toelichting: de afgebeelde omstandigheden hebben in rechtsspraak een rol gespeeld bij de bepaling van verkorting van de registratieduur in het EVR. De omstandigheden werken cumulatief en zijn casuïstisch. De resultaten zijn uit jurisprudentie afgeleid. Deze analyse is te vinden in bijlage 1.

3.3.1 De werking van de omstandigheden

De omstandigheden rechtvaardigen verkorting van de registratieduur met 1 à 2 jaar, mits deze concreet onderbouwd zijn. Afhankelijk van de bijkomende omstandigheden kan ten voordele worden afgeweken naar een kortere registratieduur. De proportionaliteitstoets is geen optelsom van factoren die tot een bepaalde uitkomst leiden.

Een (rechts)persoon moet een goede afweging maken tussen omstandigheden die hij aandraagt tijdens een beroep op verwijderen én verkorten van de registratie(duur). Als de (rechts)persoon verwijdering en verkorting van zijn registratieduur vordert kan hij de omstandigheden ‘spijt betuigen’ en ‘erkennen’ beter niet invoegen. Doordat de cliënt zijn betrokkenheid ontkent bij de vordering van verwijdering, blijkt niet dat hij de ernst van de situatie inziet en spijt heeft van zijn gedraging.⁶⁸

Als een (rechts)persoon omstandigheden als belangen aandraagt moeten deze een toereikende onderbouwing hebben. Opsommen van zoveel mogelijk omstandigheden zonder deze te onderbouwen creëert een omgekeerd effect. Bij het nalaten van een toereikende

⁶⁸ Kifid 16 juli 2021, nr. 2021-0656, onder 3.13.

onderbouwing wordt het belang in de meeste gevallen niet meegewogen in de proportionaliteit.⁶⁹

3.3.2 De omstandigheden

De volgende omstandigheden ondersteunen de bevinding dat omstandigheden in beginsel cumulatief en casuïstisch werken.

De omstandigheid dat de betrokkene uit dat hij spijt heeft van zijn gedraging.⁷⁰ Hoe Kifid cumulatief tot een kortere registratieduur komt is in de volgende uitspraak zichtbaar: de betrokkene heeft in dit geval spijt betuigd, een jonge leeftijd en er zijn overige maatregelen getroffen die ertoe leiden dat een registratieduur van vier jaar in het EVR gerechtvaardigd is.⁷¹

Hoe vaker de betrokkene spijt betuigt, hoe aannemelijker is dat de betrokkene spijt heeft van zijn gedraging en niet van de ontdekking.

Spijt betuigen is een mildere vorm dan fout erkennen omdat men ook spijt kan betuigen zonder zijn fout te erkennen. Erkennen heeft een matigend effect.⁷² Als een betrokkene zowel spijt betuigd als erkend heeft dit een groter effect op de verkorting van de registratieduur. Kifid is dan van oordeel dat de betrokkene de ernst van zijn gedraging inziet.

De omstandigheid: een jeugdige leeftijd.⁷³ Doorgaans wordt door Kifid de leeftijd van adolescentie aangenomen als 'jong', te weten de leeftijd tot circa 20 jaar. De volgende uitspraak laat de cumulatieve werking van een jeugdige leeftijd zien: betrokkene heeft als geldezel gefungeerd, een jeugdige leeftijd en aantoonbare psychosociale problematiek. Kifid is van oordeel dat een registratieduur van vijf jaar in het EVR gerechtvaardigd is.⁷⁴

Als de betrokkene meerdere maatregelen opgelegd krijgt is Kifid van oordeel dat de betrokkene al voldoende gestraft is.⁷⁵ Meerdere maatregelen kunnen variëren van een strafrechtelijke vervolging tot een melding bij het Centrum Bestrijding Verzekeringsschadelijke of de SFH. Een strafrechtelijke veroordeling is pas een omstandigheid als de betrokkene veroordeeld is voor zijn handelen. Een verdachte in afwachting van een mogelijke veroordeling strekt niet als maatregel.⁷⁶ De officier van justitie kan deze nog intrekken waardoor er geen maatregel overblijft.

⁶⁹ Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2018:8373, r.o. 4.15, Kifid 16 februari 2022, nr. 2022-0115, Kifid 18 november 2020, nr. 2020-929, Kifid 6 augustus 2021, nr. 2021-0712, Kifid 22 december 2021, nr. 2021-1085, Kifid 9 maart 2022, nr. 2022-0184 en Kifid 6 mei 2020, nr. 2020-396.

⁷⁰ Kifid 18 mei 2017, nr. 2017-311, Kifid 10 maart 2017, 2017-169, Kifid 20 november 2020, nr. 2020-937 en Kifid 12 april 2022, nr. 2022-0300, Kifid 25 november 2020, nr. 2020-953, Kifid 3 december 2021, nr. 2021-1024, Kifid 29 december 2021, nr. 2021-1085 en Kifid 21 april 2021, nr. 2021-0374.

⁷¹ Kifid 29 december 2021, nr. 2021-1085.

⁷² Kifid 18 mei 2017, nr. 2017-311, Kifid 15 april 2020, nr. 2020-326, Kifid 20 november 2020, nr. 2020-944, Kifid 20 november 2020, nr. 2020-937, Kifid 25 november 2020, nr. 2020-953, Kifid 21 april 2021, nr. 2021-0374, Kifid 31 januari 2022, nr. 2022-0057 en Kifid 23 februari 2022, nr. 2022-0108.

⁷³ Kifid 16 december 2020, nr. 2020-1038, Kifid 29 december 2021, nr. 2021-1085, Kifid 21 april 2021, nr. 2021-0374, Kifid 16 april 2021, nr. 2021-0363, Kifid 9 februari 2021, nr. 2021-0133 en Kifid 16 juli 2021, nr. 2021-0656.

⁷⁴ Kifid 12 november 2021, nr. 2021-0969.

⁷⁵ Kifid 10 maart 2017, 2017-169, Kifid 22 februari 2022, nr. 2022-0135, Kifid 3 maart 2021, nr. 2021-0213

⁷⁶ Kifid 2 december 2014, nr. 2014-424, onder 5.3, Kifid 18 juni 2019, 2019-421, onder 4.9 en Kifid 22 februari 2022, nr. 2022-0135, onder 2.7.

De financiële instelling die geen schade heeft opgelopen door het verwijtbaar handelen van de betrokkene.⁷⁷ Bijvoorbeeld wanneer een betrokkene met zijn vals ingediende rekeningafschriften nog geen financiering verstrekt heeft gekregen.⁷⁸ In de volgende uitspraak werd een relatief laag schadebedrag ook als omstandigheid gezien.⁷⁹ Het geeft geen lijn in jurisprudentie weer maar kan wel als verzachtende factor meewegen in de beoordeling.

Als de kans op herhaling klein is. Dit is aannemelijk als de betrokkene bijvoorbeeld geen strafblad heeft.⁸⁰ Idem dito als betrokkene ‘first offender’ is.⁸¹

Een aantoonbaar kwetsbaar persoon.⁸² Een aantoonbaar kwetsbaar persoon is een betrokkene die bijvoorbeeld psychosociale problematiek ervaart, in behandeling is van een psycholoog of geestelijk minderbegaafd is.

Als aannemelijk is dat de betrokkene zijn lesje heeft geleerd. Dit kan op verschillende manieren bewezen worden. Bijvoorbeeld door te erkennen.⁷² Of zoals in de volgende uitspraak waar betrokkene zijn lesje heeft geleerd omdat aannemelijk is gemaakt dat hij zo is aangedaan door de gebeurtenissen dat hij zijn studie niet meer kan vervolgen.⁸³

De volgende omstandigheden hebben geen lange lijn in jurisprudentie, maar ziet Kifid voorsnog als omstandigheden. Tegen deze achtergrond worden de volgende omstandigheden kort aangehaald:

- Niet het oogmerk hebben.⁸⁴
- Toekomstperspectief speelt een rol.⁸⁵
- Hinder met eigen onderneming.⁸⁶
- Aangezet tot fraude.⁸⁷

Uitzondering op de regel dat omstandigheden cumulatief en casuïstisch werken is in het geval van een ‘minderjarige betrokkene’. De omstandigheid dat de betrokkene minderjarig is heeft een regulier effect op de duur van de registratie. Kifid is van oordeel dat een registratieduur van vier jaar in alle gevallen passend is.⁸⁸ Andere omstandigheden zouden kunnen leiden tot verkorting van deze registratieduur, maar de regel is vier jaar.

3.4 De omstandigheid ‘geldezel’

⁷⁷ Kifid 20 november 2020, nr. 2020-937, Kifid 15 april 2020, nr. 2020-326, Kifid 2 augustus 2021, nr. 2021-0706, Kifid 31 januari 2022, nr. 2022-0057 en Kifid 23 februari 2022, nr. 2022-0108.

⁷⁸ Kifid 15 april 2020, nr. 2020-326.

⁷⁹ Kifid 29 juli 2019, nr. 2019-535.

⁸⁰ Kifid 16 december 2020, nr. 2020-1038, Kifid 17 december 2021, nr. 2021-1068 en Kifid 7 april 2022, nr. 2022-0288.

⁸¹ Kifid 29 juli 2019, nr. 2019-535 en Kifid 20 april 2022, nr. 2022-0323.

⁸² Kifid 24 maart 2020, nr. 2020-263, Kifid 8 mei 2020, nr. 2020-406, Kifid 3 maart 2021, nr. 2021-0213 en Kifid 3 december 2021, nr. 2021-0213.

⁸³ Kifid 16 april 2021, nr. 2021-0363.

⁸⁴ Kifid 2 augustus 2021, nr. 2021-0706.

⁸⁵ Kifid 10 maart 2017, 2017-169, Kifid 16 december 2020, nr. 2020-1038, Kifid 19 juli 2021, nr. 2021-0656, Kifid 11 juni 2021, nr. 2021-0541 en Kifid 22 februari 2022, nr. 2022-0135.

⁸⁶ Kifid 15 april 2020, nr. 2020-326, Kifid 25 november 2020, nr. 2020-953, Kifid 16 juli 2021, nr. 2021-0656 en Kifid 19 juli 2021, nr. 2021-0656.

⁸⁷ Kifid 18 mei 2017, nr. 2017-311 en Kifid 3 maart 2021, nr. 2021-0213.

⁸⁸ Kifid 10 november 2021, nr. 2021-0953 en Kifid 7 april 2021, nr. 2021-0320.

Uit rechtspraak blijkt dat de commissie rekening houdt met verschillende gradaties van verwijtbaarheid. Verschillende gradaties van verwijtbaar handelen van de (rechts)persoon houdt in dat bepaalde omstandigheden kwalificeren als verzwarend of verzachtend. De omstandigheid ‘geldezel’ is een verzachtende omstandigheid.

3.4.1 Geldezel

Een ‘geldezel’ wordt ook wel ‘money mule’ genoemd. Een geldezel is de (rechts)persoon die betrokken is bij het plegen van een strafbaar feit door (zijn betrokkenheid bij) fraude (schuld)witwassen)).⁸⁹ De bank als financiële instelling wordt onder andere benadeeld als een (rechts)persoon als geldezel fungeert.

Het gedragspatroon dat men ziet en verwacht bij fraudezaken waarbij gebruik wordt gemaakt van een geldezel is de volgende handelwijze:

De (rechts)persoon die als geldezel fungeert geeft vóór de inbraak zijn pinpas en pincode aan een derde. Zodra de frauduleuze verkregen gelden zijn overgemaakt naar zijn begunstigde bankrekening, wordt er door een derde gepind. De bankrekening van als geldezel fungerende (rechts)persoon wordt vooraf de illegale overboeking (nagenoeg) leeggehaald, om te voorkomen dat het oorspronkelijke saldo van hemzelf wordt gepind. Vaak wordt het limiet voor contante opnames verhoogd. Vervolgens wordt er door hem net te laat een nieuwe bankpas aangevraagd omdat hij zogenaamd vermoedt dat de oude pas verloren of gestolen is. Het is namelijk van belang dat hij zijn rekening openhoudt en zijn betaalpas niet laat blokkeren totdat de illegale handelingen zijn uitgevoerd.⁹⁰

Het succes van de ‘formule’ staat of valt met de mogelijkheid om snel geld op te nemen van de bankrekening van de (rechts)persoon die als geldezel fungeert. Dat kan alleen wanneer de bankpas niet is geblokkeerd, hetgeen met een gesloten of en verloren bankpas veelal (na korte, soms na wat langere tijd) het geval zal zijn. Het slachtoffer kan zich namelijk elk moment realiseren het slachtoffer te zijn geworden van fraude en contact opnemen met de politie en/of zijn bank. In de meeste gevallen is bij een gestolen of verloren bankpas ook de pincode niet beschikbaar.⁹¹

3.4.2 Verwijtbaarheid van een geldezel

Door het fungeren als geldezel draagt de (rechts)persoon bij dat met behulp van zijn bankrekening iemand kan worden opgelicht. Hoewel het fungeren als geldezel verwijtbaar is, zijn er nog ergere gedragingen denkbaar. De maximale registratieduur van acht jaar acht Kifid dan ook niet proportioneel. Om recht te doen aan de zwaarte van het verwijt van de (rechts)persoon bij het fungeren als geldezel, oordeelt Kifid een registratieduur van zes jaar proportioneel. Dit is te herleiden uit de lijn in de jurisprudentie.⁹²

⁸⁹ Kifid 2 november 2021, nr. 2021-0926, onder 3.5.

⁹⁰ Hof Arnhem-Leeuwarden 9 november 2017, ECLI:NL:GHARL:2017:10752, r.o. 5.12 en Rb. Midden-Nederland 17 augustus 2019, ECLI:NL:RBMNE:2019:4490, r.o. 2.5 en Kifid 6 augustus 2021, nr. 2021-0712, onder 3.5.

⁹¹ Hof Arnhem-Leeuwarden 9 november 2017, ECLI:NL:GHARL:2017:10752.

⁹² Kifid 9 juli 2021, nr. 2021-0636 onder 3.15, Kifid 6 augustus 2021, nr. 2021-0712, onder 3.11, Kifid 5 november 2021, nr. 2021-0935, onder 3.10, Kifid 28 juni 2021, nr. 2021-0600, onder 4., Kifid 9 november 2021, nr. 2021-0948, onder 3.13, Kifid 2 november 2021, nr. 2021-0926, onder 3.17, Kifid 16 juli 2021, nr. 2021-0656, onder 3.13, Kifid 13 juli 2021, nr. 2021-0639, onder 3.12, Kifid 13 juli 2021, nr. 2021-0638, onder 3.13, Kifid 7 april 2022, nr. 2022-0288, onder 3.12, Kifid 7 april 2022, nr. 2022-0293, onder 3.14, Kifid 3 maart 2022, nr. 2022-0171, onder 3.17, Kifid 12 januari 2022, nr. 2022-0016, onder 3.14, Kifid 16 februari 2022, nr. 2022-0115, onder 3.15, Kifid 22 april 2022, nr. 2022-0335 onder 3.14 en Kifid 18 maart 2022, nr. 2022-236 onder 4.

Kifid heeft vastgesteld dat het fungeren als geldezel moet worden aangemerkt als ‘schuldwitwassen’. Kifid kwalificeert dat als minder laakbaar dan een (in strafrechtelijke zin) opzetdelict. Het verschil komt in het algemeen tot uitdrukking in de strafmaten voor schuld- en opzetdelicten.⁹³

Om aanspraak te maken op deze bepaling moet de (rechts)persoon zich aan de volgende vereisten houden:

- De (rechts)persoon moet inzicht hebben in zijn handelwijze en de ernst daarvan;
- De (rechts)persoon moet een toereikende onderbouwing hebben.

De lijn in jurisprudentie onderbouwt deze bevinding.⁹⁴

⁹³ Kifid 12 januari 2022, nr. 2022-0016, onder 3.14.

⁹⁴ Kifid 29 oktober 2021, nr. 2021-0921, onder 3.14 en Kifid 22 februari 2022, nr. 2022-0136 onder 3.11, Kifid 18 juni 2021, nr. 2021-0591, onder 4, Kifid 26 januari 2022, nr. 2022-0049, onder 3.15, Kifid 26 januari 2022, nr. 2022-0049, onder 3.15 en Kifid 20 januari 2021, nr. 2021-0040, onder 3.18.

3.5 Tussenconclusie

In dit hoofdstuk staat de volgende vraag centraal: ‘Op grond van welke feiten en omstandigheden dient bij de uitvoering van de proportionaliteitstoets een registratie in het Incidentenwaarschuwingssysteem te worden verwijderd en/of de registratieduur ervan te worden verkort?’ De vraag is beantwoord door jurisprudentieonderzoek.

Uit onderzoek blijkt dat er bij de uitvoering van de proportionaliteitstoets alleen feiten en omstandigheden zijn die een kortere registratieduur rechtvaardigen. Een registratie is in de praktijk nog niet verwijderd na de uitvoering van de proportionaliteitstoets.

Een registratie wordt verwijderd als er niet is voldaan aan de wettelijke voorwaarden van registratie. Als er een vereiste ontbreekt toets de bevoegde instantie opnieuw of er aan het missende vereiste is voldaan.

De volgende feiten en omstandigheden rechtvaardigen verkorting van de registratieduur:

- Als de (rechts)persoon als geldezel fungeert;
- Als de (rechts)persoon spijt betuigt;
- Als de (rechts)persoon erkent;
- Als er een kleine kans op herhaling is;
- Als de (rechts)persoon aantoonbaar kwetsbaar is;
- Als de (rechts)persoon zijn lesje heeft geleerd;
- Als de (rechts)persoon niet het oogmerk heeft;
- Als het toekomstperspectief een rol speelt;
- Als de (rechts)persoon hinder ervaart met zijn onderneming;
- Als de (rechts)persoon aangezet is tot fraude.

Feiten en omstandigheden werken cumulatief en rechtvaardigen verkorting van de registratieduur in beginsel met 1 à 2 jaar mits onderbouwd. Meer omstandigheden kunnen een kortere registratieduur rechtvaardigen afhankelijk van de situatie van de geregistreerde (rechts)persoon.

Uit onderzoek blijkt dat registraties met externe werking eerder worden verkort dan registraties met interne werking. Registraties met interne werking hebben minder verstekkende gevolgen vanwege de zuiver interne aard. Een interne registratie is alleen beperkt zichtbaar voor de medewerkers van de eigen organisatie.

Hoofdstuk 4 Financiële instellingen ten aanzien van de registratieduur

4.1 Inleiding

In dit vierde hoofdstuk wordt de volgende deelvraag beantwoord: voldoen financiële instellingen aan de wettelijke voorwaarden bij de bepaling van de registratieduur in de registers van het Incidentenwaarschuwingssysteem?

Wet- en regelgeving, jurisprudentie en literatuur verplichten financiële instellingen een belangenafweging met motivering te maken bij de bepaling van de registratie en de duur daarvan. Een maximale registratieduur van acht jaar zonder motivering is niet toegestaan. Bij de belangenafweging met motivering zijn financiële instellingen vrij om eventueel interne procedures en voorschriften te hanteren.

In dit vierde hoofdstuk zal getoetst worden of en hoe financiële instellingen antwoord geven aan deze wettelijke verplichting. De analyseresultaten volgen uit, in dit adviesrapport geanonimiseerde, dossiers van Keizers advocaten. Praktijkonderzoek door persoonlijke communicatie met verschillende financiële instellingen zal het onderzoek uitbreiden.

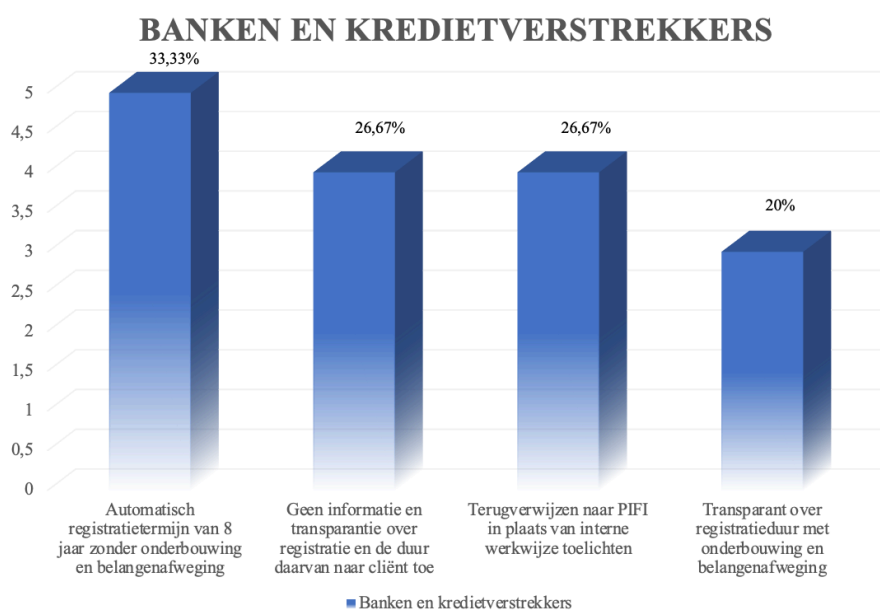
In 4.2 wordt getoetst of en hoe financiële instellingen antwoord geven aan de wettelijke voorwaarden van de registratieduur. In 4.3 wordt het maatregelenbeleid van verzekeraars getoetst en geanalyseerd. Tot slot volgt in 4.4 de tussenconclusie.

4.2 De achtjaarstermijn van de registratieduur

Wet- en regelgeving, jurisprudentie en literatuur verplichten financiële instellingen een belangenafweging met motivering te maken bij de bepaling van de registratie en de duur. Een maximale registratieduur van acht jaar zonder motivering is niet toegestaan.⁹⁵

Bij de bepaling van de registratieduur in het EVR en het Incidentenregister constateert Kifid het volgende: veel financiële instellingen hanteren de achtjaarstermijn als uitgangspunt en plaatsen dan ook automatisch een registratie in het EVR en het Incidentenregister voor de termijn van acht jaar. Zonder een op de feiten van een zaak en de duiding van het verwijt dat aan de consument wordt gemaakt, en ook een daarop toegesneden motivering, kan deze benadering niet gevolgd worden.⁹⁵

Afbeelding F: grafiek geanalyseerde dossiers banken en kredietverstrekkers

Toelichting: 15 dossier zijn inhoudelijk bestudeerd. 80% van de bestudeerde dossiers gaat automatisch uit van een registratietermijn van 8 jaar zonder onderbouwing en belangenafweging, is niet transparant over de registratieduur of verwijst terug naar het PIFI. 20% van de bestudeerde dossiers is wel transparant over de bepaling van de registratieduur. In dit hoofdstuk worden deze statistieken onderbouwd.

4.2.1 De achtjaarstermijn binnen de dossiers van Keizers advocaten

De bevinding van Kifid omtrent de achtjaarstermijn wordt bevestigd door de bevindingen uit het dossieronderzoek binnen Keizers advocaten. Ook uit de dossiers van Keizers advocaten kan geconstateerd worden dat veel financiële instellingen de achtjaarstermijn als uitgangspunt hanteren en automatisch een registratie in het EVR en het Incidentenregister voor de termijn van acht jaar plaatsen.

De volgende dossiers onderbouwen deze constatering:

- De financiële instelling '██████' is in deze zaak automatisch uitgegaan van een registratieduur van acht jaar. Cliënte heeft zich schuldig gemaakt aan valsheid in

⁹⁵ Kifid 22 april 2022, nr. 2022-0335, onder 3.13.

geschrifte en oplichting. [REDACTED] stelt dat: ‘de ernst en aard van de gedraging de registratie en de duur daarvan rechtvaardigen.’ ([REDACTED], conclusie van antwoord, 24 juni 2021)

De financiële instelling wil hiermee zeggen dat de ernst en aard van de gedraging de grond is waarop de achtjaarstermijn wordt gehandhaafd. Het belang van cliënt is bij de bepaling van de registratieduur niet afgewogen tegen het belang van de financiële instelling. Terwijl de belangenafweging voor de registratie ten laste ligt van de financiële instelling [REDACTED]. De omstandigheid dat de ernst en aard van de gedraging de registratieduur van acht jaar rechtvaardigt is geen belangenafweging. Te concluderen valt is dat [REDACTED] ten tijde van de registratie zich niet heeft gehouden aan de dubbele proportionaliteitstoets. In productie 43 tot en met 44 van de conclusie van antwoord wordt er een belangenafweging gemaakt. Echter had dit voor de bepaling van de registratie(duur) al moeten gebeuren en niet tijdens de bezwaarprocedure.

- Als een (rechts)persoon is opgenomen in de registers van het Incidentenwaarschuwingssysteem dient de financiële instelling toe te lichten wat de aanleiding hiervoor is.⁹⁶ In het volgende dossier heeft de financiële instelling ‘[REDACTED]’ niet aan de informatieplicht noch informatieverzoek voldaan. [REDACTED] kondigt enkel aan dat er een registratie is geplaatst in het Incidentenregister en het EVR voor een duur van acht jaar. ‘Ten aanzien van u is voldoende aannemelijk geworden dat u bij een incident betrokken bent of bent geweest. Tevens hebben wij vastgesteld dat voldaan is aan de opnamecriteria voor registratie in het Incidentenregister en het EVR.’ ([REDACTED], persoonlijke communicatie [REDACTED], 3 maart 2016). Cliënt kan hieruit niet opmaken waarom hij is opgenomen in de registers. [REDACTED] gaat uit van de achtjaarstermijn zonder dat cliënt kan nagaan of dit wel proportioneel.
- De financiële instelling ‘[REDACTED]’ is in deze zaak ook automatisch uitgegaan van de achtjaarstermijn bij de registratie van de persoonsgegevens van de heer [REDACTED] in het Incidentenregister en EVR. Dit terwijl er geen rekening is gehouden met de proportionaliteit van de registratieduur. Keizers advocaten heeft dit kunnen concluderen op basis van de belangen die [REDACTED] niet heeft meegewogen. De heer [REDACTED] ervaart veel last van de registraties, het ging om een relatief laag bedrag, hij heeft veel geleerd van zijn fouten, was er niet van bewust welke gevolgen de acties voor hem hadden destijds en kan geen financieringen aanvragen voor het kopen van een bus voor zijn onderneming’ ([REDACTED], dagvaarding, 27 oktober 2021). Als [REDACTED] een belangenafweging had gemaakt dan hadden deze belangen mee moeten wegen of had [REDACTED] moeten onderbouwen waarom een termijn van acht jaar voorsnog proportioneel is. [REDACTED] heeft de heer [REDACTED] enkel geïnformeerd over de registratie en niet welke en of hier een afweging bij is gemaakt. [REDACTED] heeft ook geen gehoor gegeven aan het verzoek van de heer [REDACTED] voor een toelichting.

⁹⁶ PIFI 2021, p. 41.

- Wat in dit dossier opmerkelijk is, is dat de financiële instelling '██████' niet kenbaar heeft gemaakt dat de heer ██████ ook is opgenomen in de Gebeurtenissenadministratie. ██████ heeft wel kenbaar gemaakt dat de heer ██████ is opgenomen in het IVR, het Incidentenregister en het EVR. Het IVR verwijst naar de opgenomen gebeurtenis in de Gebeurtenissenadministratie. Wat de beweegreden is van ██████ om dit niet te vermelden is onduidelijk, maar sluit aan bij het nalaten aan de wettelijke voorwaarden. (██████, persoonlijke communicatie, 24 januari 2022)
- 'Gezien uw betrokkenheid bij dit incident is de registratie in het EVR en IVR voor de duur van acht jaar opgenomen.' (██████, persoonlijke communicatie ██████, 16 augustus 2021). De financiële instelling '██████' is in deze zaak van de achtjaarstermijn uitgegaan op basis van 'het incident'. Handhaving van deze registratieduur is in strijd met het proportionaliteitsbeginsel. Het incident is een wettelijke voorwaarde maar niet het enige vereiste. Ook in deze zaak is de financiële instelling automatisch en onrechtvaardig uitgegaan van de achtjaarstermijn.

4.2.2 De achtjaarstermijn van banken en kredietverstrekkers

De bevinding van Kifid wordt ook bevestigd door de bevindingen uit het praktijkonderzoek naar de financiële instellingen. Correspondentie met verschillende banken en kredietverstrekkers onderbouwen deze constatering.

- In correspondentie wordt er terugverwezen naar het PIFI. Senior Fraude analist van ██████ (██████, persoonlijke communicatie, 21 februari 2022) gaf aan dat zij, zoals het hoort, conform het PIFI handelen. Wat hun betreft geeft het PIFI al genoeg instructies over hoe te handelen.
- Financial Risk Specialist van ██████ (██████, persoonlijke communicatie, 18 februari 2022) mailde dat '██████' zich conformeert bij de registratieduur aan wat staat beschreven in het PIFI'. In het PIFI staat dat een maximale registratieduur van acht jaar gerechtvaardigd is en de duur moet voldoen aan de proportionaliteit- en subsidiariteits. Maar vragen over hoe er antwoord geven wordt aan de proportionaliteitstoets worden ontweken.
- Fraude analist van '██████' (██████, persoonlijke communicatie, 23 februari 2022) gaf aan dat zij, als een cliënt betrokken was bij een incident zijn persoonsgegevens opnemen in het gerechtvaardigde register. Cliënten zijn vrij om na kenbaarheid van de registratie belangen aan te dragen die voor een kortere registratieduur kunnen lijden. Het is echter niet de bedoeling dat er na registratie een belangenafweging gemaakt wordt. Dit moet voor de registratie plaatsvinden.
- Medewerker veiligheidszaken van '██████' (██████, persoonlijke communicatie, 1 maart 2022) geeft aan dat er een zorgvuldige belangenafweging wordt gemaakt nadat kenbaar is gemaakt dat de cliënt is opgenomen in een van de registers. Daarbij kunnen zij achteraf ook meerdere malen het verzoek indienen om een nieuwe belangenafweging. Maar hoe zit het met de belangenafweging voor de registratie?

Geen enkele bank heeft onderbouwd of benoemd dat zij zich houden aan interne procedures of de dubbele proportionaliteitstoets. Wettelijke voorwaarden verbieden dit uitdrukkelijk maar banken en kredietverstrekkers volgen vooralsnog deze werkwijze.

4.3 Het maatregelenbeleid van verzekeraars

Er is een verschil tussen zorgverzekeraars en schade- en levensverzekeraars. Zorgverzekeraars zijn aangesloten bij Zorgverzekeraars Nederland (hierna: ‘ZN’). Schade- en levensverzekeraars zijn lid van het Verbond van Verzekeraars (hierna: ‘het Verbond’). Hiernaast zijn er een aantal kredietverzekeraars op zichzelf. In bijlage 3 en 4 staat de correspondentie opgenomen die de bevindingen in deze paragraaf onderbouwen.

4.3.1 Zorgverzekeraars

Via ZN is een landelijk maatregelenbeleid opgesteld die is gericht op het bevorderen van uniformiteit bij zorgverzekeraars in het opleggen van maatregelen. In de praktijk heeft dit tot gevolg dat uitsluitend maatregelen worden opgelegd als deze door een tweetal gekwalificeerde medewerkers worden getoetst op de passende feiten en omstandigheden.⁹⁷ Vooralsnog zijn zorgverzekeraars vrij in de keuze of zij het maatregelenbeleid gebruiken. Iedere financiële instelling mag immers zelf invulling geven aan de manier hoe zij de belangenafweging met motivering bij de bepaling van de registratieduur toepassen.

In bijlage 1 is een voorbeeld van een maatregelenbeleid terug te vinden. Hier staat ook een toelichting van de werking van het maatregelenbeleid. Vanwege calculerend handelen is het maatregelenbeleid niet openbaar.

ZN toetst aangesloten zorgverzekeraars bij ZN. Ze gaan na of zorgverzekeraars het maatregelenbeleid toepassen en hoe er een dubbele proportionaliteitstoets is uitgevoerd. Als er niet aan de wettelijke verplichting wordt voldaan zijn zorgverzekeraars gehouden om dit aan te passen.

4.3.2 Schade- en levensverzekeraars

Uit dossieronderzoek is geconstateerd dat het maatregelenbeleid in de praktijk ook wordt gebruikt door andere verzekeraars, zoals bijvoorbeeld schadeverzekeraars. Jurisprudentie en persoonlijke communicatie met [REDACTED] ondersteunen deze bevinding.⁹⁸ De term ‘proportionaliteitsmatrix’ en/of ‘puntentelling’ wordt gehanteerd.

In opdracht van het Verbond toetst [REDACTED] voor schade- en levensverzekeraars aangesloten bij het Verbond of en hoe zij antwoord geven aan de wettelijke verplichtingen. Zij toetsen de zelfregulering en specifiek de gedragscodes en protocollen gericht op het klantbelang. Door documenten op te vragen kijken zij of verplichten elementen uit gedragscodes staan beschreven in de documenten.

Schade- en levensverzekeraars hebben niet een uniform beleid zoals zorgverzekeraars. Zij hebben wel altijd een fraudebeheersing beleid. Hoe dit fraudebeheersing beleid vormgeeft

⁹⁷ Pontier, 2017.

⁹⁸ Kifid 27 november 2020, nr. 2020-950, onder 3.8, Kifid 18 november, nr. 2020-929, onder 3.9, Kifid 4 december, nr. 2020-991, onder 3.9 en Kifid 6 januari 2022, nr. 2022-0007, onder 3.12.

verschilt per verzekeraar. Sommige verzekeraars houden vast aan een vooraf bepaalde puntentelling. Andere verzekeraars gaan in overleg met elkaar over de omstandigheden die spelen en proberen op die manier tot een eerlijk oordeel te komen.

Als ■■■■ constateert dat een verzekeraar zich niet houdt aan de wettelijke verplichtingen, met name de dubbele proportionaliteitstoets, zijn verzekeraars gehouden deze binnen drie maanden aan te passen. Is dit niet gebeurd dan zal het Verbond verdere maatregelen nemen.

4.4 Tussenconclusie

In dit hoofdstuk staat de volgende vraag centraal: ‘Voldoen financiële instellingen aan de wettelijke voorwaarden bij de bepaling van de registratieduur in de registers van het Incidentenwaarschuwingssysteem?’ Deze vraag is beantwoord door praktijk- en dossieronderzoek.

Uit onderzoek is gebleken dat financiële instellingen zich niet altijd houden aan de verplichting dat een maximale registratieduur van acht jaar zonder belangenafweging en motivering niet is toegestaan. De dubbele proportionaliteitstoets lijkt onvoldoende te worden toegepast. Financiële instellingen gaan soms pas over tot verkorting van de registratieduur als de (rechts)persoon hiertegen bezwaar maakt. Dit terwijl de AVG verplicht dat de registratieperiode van persoonsgegevens beperkt wordt tot een strikt minimum.

De praktijk leert dat vooral banken en kredietverstrekkers niet transparant zijn in het beantwoorden van de vragen over of en hoe zij antwoord geven aan de dubbele proportionaliteitstoets. Van interne procedures is niet gebleken. Banken en kredietverstrekkers verwijzen terug naar het PIFI en geven aan geen andere richtlijnen te hanteren.

Verzekeraars aangesloten bij het Verbond van Verzekeraars en/of ZN worden getoetst door deze organisaties. De organisaties toetsen of en hoe verzekeraars antwoord geven aan de wettelijke voorwaarden van registratie. Zij toetsen onder andere of en hoe verzekeraars antwoord geven op de dubbele proportionaliteitstoets. Verzekeraars zijn transparant in het beantwoorden van de vragen over de interne procedures en of en hoe zij antwoord geven aan de dubbele proportionaliteitstoets.

Dat verzekeraars een maatregelenbeleid tot beschikking hebben en getoetst worden door externe registraties betekent niet dat zij altijd voldoen aan de dubbele proportionaliteitstoets. Maar in tegenstelling tot banken en kredietverstrekkers wordt deze nalatigheid wel gecorrigeerd door externe organisaties.

Hoofdstuk 5 Conclusie

In dit adviesrapport is de volgende centrale vraagstelling beantwoord: ‘Op grond van welke feiten en omstandigheden kunnen cliënten van Keizers advocaten een beroep doen op verwijdering en/of verkorting van de registratie(duur) in geval van registratie krachtens het Protocol Incidentenwaarschuwingssysteem Financiële Instellingen?’

5.1 Conclusie

Een registratie in het Incidentenwaarschuwingssysteem kan worden opgelegd voor de duur van maximaal 8 jaar. Financiële instellingen kunnen (rechts)personen niet zomaar opnemen, vanwege de verstreckende gevolgen en de vaak lang durende opname. Hierom moet een registratie voldoen aan het gerechtvaardigde doel en de proportionaliteits- en subsidiariteitstoets. De registers hebben als gerechtvaardigd doel: de veiligheid en integriteit van de eigen organisatie waarborgen.

Externe registraties hebben vanwege de verstreckende gevolgen strengere en aanvullende vereisten. Zo moet een registratie van strafrechtelijke aard zijn, terwijl dit bij interne registratie niet vereist is. Bij een registratie van strafrechtelijke aard moet er een zwaardere verdenking zijn dan een redelijk vermoeden van schuld aan een strafbaar feit. Dit wordt vertaald in een ‘betrokkene’. Ook moet er een ‘incident’ zijn, anders dan een ‘gebeurtenis’ bij interne registraties.

Onderscheid tussen de vereisten is noodzakelijk. Eenmaal extern geregistreerde (rechts)personen krijgen namelijk vaak geen financiering meer van andere financiële instellingen. Feitelijk hebben (rechts)personen die geregistreerd staan dus niet of heel moeilijk toegang tot de financiële markt. Uit rechtsspraak is het vereiste gevormd dat een maximale registratieduur van acht jaar zonder motivering en belangenafweging niet is toegestaan. In de praktijk zie je dat financiële instellingen zich toch niet altijd houden aan dit vereiste. Dit terwijl ook de AVG verplicht dat verwerking persoonsgegevens beperkt moet worden tot een strikt minimum.

Voornamelijk banken en kredietverstrekkers gaan automatisch uit van de acht jaarstermijn. Verzekeraars hanteren een maatregelenbeleid of een andere vergelijkende richtlijn bij de bepaling van de registratie en de duur daarvan.

Tegen een registratie kunnen cliënten bezwaar aantekenen. Een registratie kan worden verwijderd als er niet aan de wettelijke voorwaarden is voldaan. De registratieduur kan worden verkort als er omstandigheden zijn die een kortere registratieduur proportioneel rechtvaardigen. Tijdens een belangenafweging is er ruimte om zulke omstandigheden aan te voeren.

De conclusie is dat verkorting gerealiseerd wordt door omstandigheden die verkorting van de registratieduur proportioneel rechtvaardigen. De volgende omstandigheden rechtvaardigen verkorting van de registratieduur met in beginsel 1 à 2 jaar, mits ze concreet onderbouwd zijn: als geldezel fungeren, spijt betuigen, erkennen, jeugdige leeftijd, meerdere maatregelen opgelegd, financiële instelling heeft geen schade, kleine kans op herhaling, aantoonbaar kwetsbaar, lesje geleerd, geen oogmerk hebben, toekomstperspectief, hinder met onderneming en aangezet tot fraude.

5.2 Aanbeveling

Het advies aan de opdrachtgever is om voor de cliënt de wettelijke voorwaarden van registratie na te lopen met als doel verwijdering en/of verkorting van de registratie(duur) te realiseren. Dit wordt aangeraden voor elk register waarin de cliënt is geregistreerd. Dit kan door de checklist na te lopen.

Als de opdrachtgever betwist dat er aan de wettelijke voorwaarden is voldaan wordt een beroep op verwijdering van de registratie gedaan. Bij een beroep op verwijdering van de registratie wordt de opdrachtgever geadviseerd om het gerechtvaardigde doel van registratie te betwisten. Als blijkt dat er niet voldaan is aan het gerechtvaardigde doel van registratie wordt de registratie verwijderd.

Als de opdrachtgever betwist dat er voldoende rekening is gehouden met de proportionaliteit van de registratieduur wordt een beroep op verkorting van de registratieduur gedaan. Bij een beroep op verkorting van de registratieduur wordt de opdrachtgever geadviseerd om cumulatief onderbouwde omstandigheden aan te dragen die verkorting van de registratieduur kunnen realiseren. Als blijkt dat de omstandigheden verkorting van de registratieduur proportioneel rechtvaardigen wordt de registratieduur verkort.

De omstandigheden moeten passen bij de situatie van de cliënt. Een registratie en de bepaling van de duur is maatwerk. De opdrachtgever maakt samen met de cliënt een weloverwogen keuze tussen omstandigheden en bepalingen die zij betwisten. Bij een weloverwogen keuze wordt voorkomen dat betwistingen andere omstandigheden tegenspreken.

Het advies aan de opdrachtgever is om transparantie te vragen over de bepaling van de registratieduur. Als de financiële instelling transparant is kan een juiste afweging gemaakt worden tussen omstandigheden die nog niet zijn meegewogen. Als de financiële instelling niet transparant is kan dit een invalshoek zijn om nieuwe omstandigheden aan te voeren.

Bronnenlijst

I Literatuur

Autoriteit Persoonsgegevens. (z.d.) *Mag u persoonsgegevens verwerken?* Autoriteit Persoonsgegevens. Geraadpleegd op 12 april 2022, van <https://autoriteitpersoonsgegevens.nl/nl/onderwerpen/algemene-informatie-avg/mag-u-persoonsgegevens-verwerken#wat-verstaat-de-avg-onder-strafrechtelijke-persoonsgegevens-6340>

B.I. Bethlehem & M. van Pelt, *'Privacy. Registratie van persoonsgegevens door verzekeraars in geval van verzekeringsfraude. Inzicht in de waarborgen bij registraties in de Gebeurtenissenadministratie, het Intern Verwijzingsregister, het Incidentenregister en het Extern Verwijzingsregister'*, NJB 2016/327, afl. 6, p. 296-338.

BijzonderStrafrecht.nl. (2021, 23 augustus). *Banken krijgen vergunning om gegevens over fraude te delen*. Bijzonder strafrecht. Geraadpleegd op 10 maart 2021, van <https://www.bijzonderstrafrecht.nl/home/banken-krijgen-vergunning-om-gegevens-over-fraude-te-delen>

BijzonderStrafrecht.nl. (2021, 7 april). *Rotterdamse actie tegen geldezels*. Bijzonder Strafrecht. Geraadpleegd op 10 maart 2021, van <https://www.bijzonderstrafrecht.nl/home/rotterdamse-actie-tegen-geldezels>

Engelsman, P. & Visscher, R. (2016, maart). De Beursbengel nr. 852. *Twee keer nadenken bij registratie: dubbele proportionaliteitsafweging bij EVR*. Geraadpleegd op 3 mei 2022, van <https://www.studeersnel.nl/nl/document/erasmus-universiteit-rotterdam/dood-en-letsel-voorkomen-vergoeden-en-vergelden/p-engelsman-r-visscher/10858975>

J.H. Wansink, N. van Tiggele-van der Velde, '6.3 verzekeringsfraude', in: J.H. Wansink e.a. (red.), *Handleiding tot beoefening van het Nederlands Burgerlijk Recht. 7. Bijzondere overeenkomsten. Deel IX. Verzekering*, Deventer: Wolters Kluwer 2019, p. 287-289.

J.M.A. Berkvens, 'Het nieuwe Incidentenwaarschuwingssysteem financiële instellingen in het perspectief van bestaande jurisprudentie inzake inzage en correctie', FR 2011, nr. 7/8, p. 205-214.

Lent van, M. (2014, 1 juli). *Verzekeringsfraude: voorwaarden voor registratie in extern verwijzingsregister stichting CIS*. Dirkzwager legal & tax. Geraadpleegd op 10 maart 2021, van <https://www.dirkzwager.nl/kennis/artikelen/verzekeringsfraude-voorwaarden-voor-registratie-in-extern-verwijzingsregister-stichting-cis/>

M. van Pelt, '24 Registratie van persoonsgegevens door verzekeraars in interne en externe waarschuwingssystemen', in: M.L. Hendrikse e.a. (red.), *Verzekeringsrecht (Recht en Praktijk nr. VR2)*, Deventer: Wolters Kluwer 2019.

NU.nl. (2021, 20 augustus). *Banken krijgen vergunning om informatie over fraude met elkaar te delen*. NU.nl. Geraadpleegd op 7 februari 2022, van <https://www.nu.nl/tech/6152310/banken-krijgen-vergunning-om-informatie-over-fraude-met-elkaar-te-delen.html>

Pontier, M. (2017, 26 september). *Column: fraudeonderzoeken door zorgverzekeraars*. Geraadpleegd op 10 maart 2021, van <https://www.bijzonderstrafrecht.nl/home/column-fraudeonderzoeken-door-zorgverzekeraars>

Ph. W. Schreurs, *‘Informatieverwerving door de curator: veni, vidi, privici’*, Tvl 2021/43, nr. 7, p 43-50.

NVB, Verbond, VFN, SFH en ZN, (2021). *Besluit inzake de vergunningaanvraag voor de verwerking van [PARTIJ] volgens het Protocol Incidentenwaarschuwingssysteem Financiële Instellingen 2021*. (Nr. z2021-03355) Autoriteit Persoonsgegevens. Geraadpleegd op 7 februari 2022, van https://autoriteitpersoonsgegevens.nl/sites/default/files/atoms/files/besluit_2021.pdf;

NVB, Verbond, VFN, SFH en ZN, (2021). *Protocol Incidentenwaarschuwingssysteem Financiële Instellingen*. (Nr. z2021-03355) Autoriteit Persoonsgegevens. Geraadpleegd op 7 februari 2022, van https://autoriteitpersoonsgegevens.nl/sites/default/files/atoms/files/protocol_incidenten-waarschuwingssysteem_financiele_instellingen_pifi_2021.pdf;

L.J Silvertand & F.W.J. van der Eerden (red.), *Hoofdpijnen Wft (Recht en Praktijk nr. FR6)*, Deventer: Wolters Kluwer 2018.

Thys, E. (z.d.). *Factsheet Incidentenwaarschuwingssysteem financiële instellingen. Waarom dit Waarschuwingssysteem?* Docplayer. Geraadpleegd op 7 april 2022, van <http://docplayer.nl/49673344-Factsheet-incidentenwaarschuwingssysteem-financiele-instellingen-waarom-dit-waarschuwingssysteem.html>

Timmer, E. (2021, 14, september). Officiële bekendmaking zwarte lijsten protocol financiële sector | PIFI. *Ellen Timmer – juridische artikelen en berichten*. Geraadpleegd op 10 maart 2022, van <https://ellentimmer.com/2021/09/14/pifi/>

Timmer, E. (2021, 19 oktober). Informatieweigeraar op zwarte lijst Aegon | Kifid uitspraak, Wwft. *Ellen Timmer – juridische artikelen en berichten*. Geraadpleegd op 10 maart 2022, van <https://ellentimmer.com/2021/10/19/wwft-570/>

Verbond van verzekeraars, (2011). *Gedragcode Persoonlijk Onderzoek*. Geraadpleegd op 15 februari 2022, van https://www.verzekeraars.nl/media/3443/gedragcode_persoonlijk Onderzoek.pdf

Verbond van verzekeraars, (2018). *Gedragcode Verwerking Persoonsgegevens Financiële Instellingen*. Geraadpleegd op 29 april 2022, van https://www.verzekeraars.nl/media/3450/gedragcode_verwerking_persoonsgegevens_financiele_instellingen.pdf

Verbond van verzekeraars, (2018). *Gedragcode Verwerking Persoonsgegevens Verzekeraars*. Geraadpleegd op 15 februari 2022, van <https://www.verzekeraars.nl/media/4993/gedragcode-verwerking-persoonsgegevens-verzekeraars-2018-v-26-juni-2018.pdf>

Verbond van verzekeraars, (2018). *Protocol Verzekeraars & Criminaliteit*. Geraadpleegd op 17 februari 2022, van https://www.verzekeraars.nl/media/4995/protocol_verzekeraars_en_criminaliteit_2018.pdf

‘Zwenne & Kranenborg’, in: *T&C Privacy- en gegevensbeschermingsrecht* artikel 1 [1. AVG], aant. 1.

II Parlementaire stukken

Kamerstukken:

Kamerstukken II 2017/18, 34 851, nr. 7.
Kamerstukken II 2017/18, 34 851, nr. 19.
Kamerstukken II 2018/19, 17 050, nr. 576.
Kamerstukken II 2018/19, 29 911, nr. 210.
Kamerstukken II 2018/19, 31 477, nr. 41.
Kamerstukken II 2018/19, 31 477, nr. 40.
Kamerstukken II 2018/19, 32 761, nr. 132.
Kamerstukken II 2018/19, 32 761, nr. 576.
Kamerstukken II 2019/20, 32 761, nr. 164.
Kamerstukken II 2019/20, 32 761, nr. 151.
Kamerstukken II 2020/21, 25 447, nr. 6.
Kamerstukken II, 2020/21, 29 507, nr. 151.
Kamerstukken II, 2020/21, 32 545, nr. 127.
Kamerstukken II 2020/21, 35 447, nr. 6.
Kamerstukken II, 2020/21, 35 850-IX, nr. 2.

III Jurisprudentie

Hoge Raad:

Hoge Raad 29 mei 2009, ECLI:NL:HR:2009:BH4720.
Hoge Raad 9 september 2011; ECLI:NL:HR:2011:BQ8097.
Hoge Raad 15 januari 2016, ECLI:NL:HR:2016:71.

Gerechtshof:

Hof Arnhem-Leeuwarden 7 november 2014, ECLI:NL:GHARL:2014:8710.
Hof Amsterdam 21 juli 2015, ECLI:NL:GHAMS:2015:3036.
Hof Den Haag 15 december 2015, ECLI:GHDHA:2015:3815.
Hof 's-Hertogenbosch 4 februari 2016, ECLI:NL:GHSHE:2016:442.
Hof 's-Hertogenbosch 1 november 2016, ECLI:NL:GHSHE:2016:4848.
Hof Arnhem-Leeuwarden 9 november 2017, ECLI:NL:GHARL:2017:10752.
Hof Arnhem-Leeuwarden 20 maart 2018, ECLI:NLFHARL:2018:2697.
Hof Amsterdam 2 februari 2021, ECLI:NL:GHAMS:2021:312.
Hof Amsterdam 6 juli 2021, ECLI:NL:GHAMS:2021:2010.
Hof Amsterdam 13 juli 2021, ECLI:NL:FHAMS:2021:2068.
Hof 's-Hertogenbosch 23 september 2021, ECLI:NL:GHSHE:2021:2706.

Rechtbank:

Rb. Midden-Nederland 11 januari 2017, ECLI:NL:RBMNE:2017:49.
Rb. Midden-Nederland 17 augustus 2019; ECLI:NL:RBMNE:2019:4490.
Rb. Den Haag 8 april 2020, ECLI:NL:RBDHA:2020:3267.

Rb. Amsterdam 10 maart 2021, ECLI:RBAMS:2021:946.
Rb. Amsterdam 25 augustus 2021, ECLI:NL:RBAMS:2021:4315.
Rb. Zwolle-Lelystad 26 september, ECLI:NL:RBZLY:2012:BX8370.

Kifid:

Kifid 30 maart 2016, nr. 2016-138.
Kifid 20 april 2016, nr. 2016-183.
Kifid 4 mei 2016, nr. 2015-210.
Kifid 1 juli 2016, nr. 2016-296.
Kifid 18 januari 2017, nr. 2017-050.
Kifid 10 maart 2017, nr. 2017-169.
Kifid 18 mei 2017, nr. 2017-311.
Kifid 15 januari 2018, nr. 2018-38.
Kifid 21 juni 2018, nr. 2018-380.
Kifid 10 oktober 2018, nr. 2018-634.
Kifid 17 mei 2019, nr. 2019-350.
Kifid 29 juli 2019, nr. 2019-535.
Kifid 24 februari 2020, nr. 2020-173.
Kifid 20 maart 2020, nr. 2020-254.
Kifid 24 maart 2020, nr. 2020-263.
Kifid 15 april 2020, nr. 2020-326.
Kifid 20 april 2020, nr. 2020-353.
Kifid 6 mei 2020, nr. 2020-396.
Kifid 8 mei 2020, nr. 2020-401.
Kifid 8 mei 2020, nr. 2020-406.
Kifid 15 mei 2020, nr. 2020-428.
Kifid 18 november 2020, nr. 2020-928.
Kifid 18 november 2020, nr. 2020-929.
Kifid 20 november 2020, nr. 2020-944.
Kifid 20 november 2020, nr. 2020-937.
Kifid 25 november 2020, nr. 2020-948.
Kifid 25 november 2020, nr. 2020-953.
Kifid 27 november 2020, nr. 2020-950.
Kifid 4 december 2020, nr. 2020-995.
Kifid 4 december 2020, nr. 2020-991.
Kifid 30 december 2020, nr. 2020-1090.
Kifid 20 januari 2021, nr. 2021-0040.
Kifid 28 januari 2021, nr. 2021-0600.
Kifid 9 februari 2021, nr. 2021-0133.
Kifid 3 maart 2021, nr. 2021-0213.
Kifid 8 maart 2021, nr. 2021-0793.
Kifid 24 maart 2021, nr. 2021-0266.
Kifid 7 april 2021, nr. 2021-0320.
Kifid 16 april 2021, nr. 2021-0363.
Kifid 21 april 2021, nr. 2021-0374.
Kifid 11 juni 2021, nr. 2021-0541.
Kifid 18 juni 2021, nr. 2021-0591.
Kifid 28 juni 2021, nr. 2021-0600.
Kifid 9 juli 2021, nr. 2021-0636.
Kifid 13 juli 2021, nr. 2021-0639.

Kifid 13 juli 2021, nr. 2021-0638.
Kifid 16 juli 2021, nr. 2021-0653.
Kifid 16 juli 2021, nr. 2021-0656.
Kifid 19 juli 2021, nr. 2021-0656.
Kifid 2 augustus 2021, nr. 2021-0706.
Kifid 6 augustus 2021, nr. 2021-0712.
Kifid 13 augustus 2021, nr. 2021-0724.
Kifid 19 augustus 2021, nr. 2021-0745.
Kifid 15 oktober 2021, nr. 2021-0924.
Kifid 29 oktober 2021, nr. 2021-0921.
Kifid 2 november 2021, nr. 2021-0926.
Kifid 2 november 2021, nr. 2021-0984.
Kifid 5 november 2021, nr. 2021-0972.
Kifid 5 november 2021, nr. 2021-0935.
Kifid 9 november 2021, nr. 2021-0948.
Kifid 10 november 2021, nr. 2021-0953.
Kifid 12 november 2021, nr. 2021-0969.
Kifid 17 november 2021, nr. 2021-1015.
Kifid 26 november 2021, nr. 2021-1009.
Kifid 3 december 2021, nr. 2021-1024.
Kifid 15 december 2021, nr. 2021-1059.
Kifid 15 december 2021, nr. 2021-1059.
Kifid 16 december 2021, nr. 2021-1038.
Kifid 17 december 2021, nr. 2021-1068.
Kifid 22 december 2021, nr. 2021-1085.
Kifid 29 december 2021, nr. 2021-1084.
Kifid 5 januari 2022, nr. 2021-1093.
Kifid 12 januari 2022, nr. 2022-0016.
Kifid 13 januari 2022, nr. 2022-0007.
Kifid 19 januari 2022, nr. 2022-0035.
Kifid 19 januari 2022, nr. 2022-0016.
Kifid 26 januari 2022, nr. 2022-0046.
Kifid 26 januari 2022, nr. 2022-0049.
Kifid 28 januari 2022, nr. 2022-0054.
Kifid 31 januari 2022, nr. 2022-0040.
Kifid 31 januari 2022, nr. 2022-0057.
Kifid 2 februari 2022, nr. 2022-0049.
Kifid 7 februari 2022, nr. 2022-0057.
Kifid 16 februari 2022, nr. 2022-0115.
Kifid 16 februari 2022, nr. 2022-0117.
Kifid 22 februari 2022, nr. 2022-0136.
Kifid 22 februari 2022, nr. 2022-0135.
Kifid 23 februari 2022, nr. 2022-0108.
Kifid 23 februari 2022, nr. 2022-0115.
Kifid 23 februari 2022, nr. 2022-0117.
Kifid 25 februari 2022, nr. 2022-0149.
Kifid 1 maart 2022, nr. 2022-0156.
Kifid 1 maart 2022, nr. 2022-0162A.
Kifid 3 maart 2022, nr. 2022-0174.
Kifid 3 maart 2022, nr. 2022-0173.

Kifid 3 maart 2022, nr. 2022-0171.
Kifid 9 maart 2022, nr. 2022-0184.
Kifid 9 maart 2022, nr. 2022-0185.
Kifid 10 maart 2022, nr. 2022-0189A.
Kifid 15 maart 2022, nr. 2022-0202.
Kifid 15 maart 2022, nr. 2022-0201.
Kifid 18 maart 2022, nr. 2022-236.
Kifid 18 maart 2022, nr. 2022-0222.
Kifid 23 maart 2022, nr. 2022-0270.
Kifid 29 maart 2022, nr. 2022-0259.
Kifid 29 maart 2022, nr. 2022-0257.
Kifid 7 april 2022, nr. 2022-0293.
Kifid 7 april 2022, nr. 2022-0288.
Kifid 7 april 2022, nr. 2022-0287.
Kifid 7 april 2022, nr. 2022-0290.
Kifid 12 april 2022, nr. 2022-0300.
Kifid 20 april 2022, nr. 2022-0322.
Kifid 20 april 2022, nr. 2022-0323.
Kifid 22 april 2022, nr. 2022-0335.

IV Overige bronnen

Illustraties:

Alle figuren binnen dit adviesrapport zijn gemaakt door Mella Tchitembo tijdens de afstudeerperiode van 7 februari 2022 tot en met 7 juni 2022 bij Keizers advocaten te Eindhoven.

De bijlagen

Bijlage 1: Schema feiten en omstandigheden.

Bijlage 2: Het maatregelenbeleid.

Bijlage 3: Interview met [REDACTED] (auditor) bij [REDACTED].

Bijlage 4: E-mail contact met [REDACTED] (beleidsadviseur fraudebeheersing) [REDACTED]
[REDACTED]

Bijlage 5: Toelichting van het beroepsproduct.

Bijlage 1: Schema feiten en omstandigheden

Leeftijd van de persoon (betrokkene):

Uit jurisprudentie is te herleiden dat de leeftijd van de persoon een rol speelt bij het verwijderen dan wel verkorten van de registratie(duur). De volgende uitspraken zullen inzicht geven in de casussen waarbij de leeftijd van de persoon samen met andere feiten en omstandigheden heeft geleid tot verwijdering en/of verkorting van de registratie(duur). Doorgaans wordt door de commissie de leeftijd van adolescentie aangenomen als ‘jong’, te weten de leeftijd tot circa 20 jaar. Daarbij is leeftijd op zichzelf onvoldoende grond om over te gaan tot verkorting van de registratieduur.⁹⁹

Minderjarige leeftijd:

In de volgende uitspraken (zie Kifid 2021-0953 en 2021-0320) oordeelt de commissie dat een registratieduur van vier jaar passend is in geval van een minderjarige betrokkene. Andere feiten en omstandigheden zouden kunnen leiden tot verkorting en/of verwijdering van deze registratieduur, maar de regel is vier jaar in geval van een minderjarige betrokkene.

Oudere leeftijd:

In deze uitspraak (zie Kifid 2021-0706) is de commissie van oordeel dat gelet op zijn **leeftijd** het niet eenvoudig is om elders werk te vinden. Betrokkene heeft ten behoeve van de aanvraag van een hypothecaire geldlening voor zijn dochter rekeningafschriften aangepast.

In samenhang met de volgende feiten en omstandigheden is commissie tot oordeel gekomen om de registratie in het EVR te verkorten naar vier jaar. De gebeurtenissen hebben inmiddels drie geleden plaatsgevonden en het is duidelijk dat hij zijn les heeft geleerd. Hij heeft direct na de vragen aan zijn dochter verteld dat hij de rekeningafschriften aangepast heeft. Betrokkene heeft zichzelf bij de bank gemeld, hiermee maakt hij de handeling niet ongedaan maar heeft **erkend** wat hij heeft gedaan. De bank heeft **geen schade geleden** en het is aannemelijk dat hij **niet het oogmerk** had om te sjoemelen. Hij heeft de stukken vervalst, maar **geen volslagen fictie proberen aan te tonen**. Aannemelijk geworden dat de betrokkene niet meer aan het werk is. De organisatie waar hij werkte, hebben hem de deur gewezen naar aanleiding van de registraties.

Jongere leeftijd:

In deze uitspraak (zie Kifid 2020-1038) ziet de commissie aanleiding om de duur van de registratie in het EVR te verkorten. Betrokkene heeft als **geldezel** gefungeerd. De **jeugdige leeftijd**, **geen strafblad** en haar **toekomstperspectief** (opleiding over vier jaar afgerond en als zzp'er zal uitbreiden) hebben geleid tot een registratieduur van 4 jaar in het EVR.

In deze uitspraak (zie Kifid 2021-0969) is de commissie van oordeel dat de **jonge leeftijd** van de betrokkene en zijn **aantoonbare psychosociale problematiek** (in behandeling bij psychiater) maken dat een kortere registratieduur op zijn plaats is. Betrokkene heeft als geldezel gefungeerd. De registratie in het EVR is verkort naar vijf jaar. Daarbij zijn de gradaties van verwijtbaarheid ook van belang: **geldezel**.

In deze uitspraak (zie Kifid 2021-1085) is de commissie van oordeel dat alles in ogenschouw nemend, maar ook rekening houdend met **de jonge leeftijd** en de **overige maatregelen** die

⁹⁹ Kifid 19 augustus 2021, nr. 2021-0745, onder 3.17 en Kifid 25 november 2020, nr. 2020-948, onder 3.15

de verzekeraar heeft genomen, de registratie in het EVR van vier jaar proportioneel is. Betrokkene heeft medewerkers van de verzekeraar bij een schadeafhandeling meerdere malen telefonisch bedreigd en uitgescholden. De betrokkene heeft ook **spijt betuigd** en de **ernst van zijn gedragingen en de gevolgen ervan daarmee ingezien**.

In deze uitspraak (zie Kifid 2021-0374) ziet de commissie aanleiding om de duur van de registratie in het EVR te verkorten. Betrokkene heeft als **geldezel** gefungeerd. Gelet op dat betrokkene zijn gedraging heeft **erkend, spijt betuigd** voor zijn handelen en zijn **jeugdige leeftijd** (18 jaar) is een registratieduur in het EVR van vier jaar proportioneel.

In deze uitspraak (zie Kifid 2021-0363) ziet de commissie aanleiding om de duur van de registratie in het EVR te verkorten. Betrokkene heeft als **geldezel** gefungeerd. De **leeftijd** en zijn **familieomstandigheden** (18 jaar en moet voor zijn zieke vader zorgen), **lesje geleerd** en **spijt betuigd, gebeurtenissen dermate impact** op hem dat hij niet meer in staat is om zijn studie te vervolgen leiden tot verkorting van de registratieduur in het EVR naar vier jaar.

In deze uitspraak (zie Kifid 2021-0133) sluit de commissie aan bij de verzachtende omstandigheden die verzekeraar aanleiding geven om de persoonsgegevens van de registratie in het EVR voor 4 jaar op te nemen. Betrokkene heeft opzettelijk schade die is ontstaan voor de ingangsdatum van de verzekering geclaimd. De **jeugdige leeftijd**, het feit dat hij ‘**firt-offender**’ is en de **geringe hoogte van het schadebedrag** heeft geleid tot verkorting van de registratieduur in het EVR naar vier jaar.

In deze uitspraak (zie Kifid 2021-0656) ziet de commissie aanleiding om de duur van de registratie in het EVR te verkorten. Betrokkene heeft als **geldezel** gefungeerd. De **jeugdige leeftijd** (19 jaar), **aannemelijk gemaakt dat hij hinder ondervindt met zijn onderneming** (basisrekening is niet voldoende voor de activiteiten van zijn onderneming, omdat zakelijke partners werken met zakelijke rekeningen) en hij gaat **een nieuwe opleiding beginnen**. Hierom is commissie van oordeel dat een verkorting van de registratieduur in het EVR voor zes jaar proportioneel is.

In deze uitspraak (zie Kifid 2022-0293) ziet de commissie aanleiding om de duur van de registratie in het EVR te verkorten, gelet op de verwijtbaarheid van de gedraging (**geldezel**) en de **jeugdige leeftijd** van de consument. Betrokkene heeft als geldezel gefungeerd. De commissie heeft de registratieduur in het EVR verkort naar zes jaar.

Meerdere maatregelen tegen de (rechts)persoon:

Uit jurisprudentie is te herleiden dat als tegen een betrokkene al meerdere maatregelen zijn genomen de commissie dit in zijn oordeel meeneemt bij de verwijdering en/of verkorting van de registratieduur. De volgende uitspraken zullen inzicht geven in de casussen waarbij ‘meerdere maatregelen’ als feit en/of omstandigheid gezien kan worden.

In deze uitspraak (zie Kifid 2017-169) is de commissie van oordeel dat een verkorting van de registratieduur in het EVR proportioneel is. De betrokkene heeft een kredietaanvraag ontvangen op basis van vervalste gegevens. Betrokkene heeft **meerdere maatregelen opgelegd** gekregen (veroordeeld voor het plegen van valsheid in geschrifte), heeft een **toekomstperspectief** (tweede jaar van vierjarige opleiding bedrijfseconomie) en **spijt betuigd**. Alles afwegend, is de commissie van oordeel dat een registratieduur van vier jaar in het EVR proportioneel is.

In deze uitspraak (zie Kifid 2021-0213) is de commissie van oordeel dat een verkorting van de registratieduur in het EVR proportioneel is. De betrokkene heeft als geldezel gefungeerd. Betrokkene is **aangezet tot fraude**, is een **kwetsbare man** (leeft onder begeleiding) en **meerdere maatregelen opgelegd** gekregen. Alles afwegend, is de commissie van oordeel dat een registratieduur van vier jaar in het EVR proportioneel is.

In deze uitspraak (zie Kifid 2022-0135) is de commissie van oordeel dat een verkorting van de registratieduur in het EVR proportioneel is. De betrokkene heeft bij een kredietaanvraag een aangepast bankafschrift verstrekt, waarvan onder meer zijn goktransacties en studieschuld zijn verwijderd. Betrokkene heeft een **gokverslaving** (waarvoor hij **behandeling bij een psycholoog** heeft doorlopen en afgerond), **volgt opleidingen om in de financiële wereld werkzaam te kunnen zijn** en heeft **meerdere maatregelen opgelegd** gekregen (door de strafrechter gestraft, en opname in interne en externe register). Alles meewegend, is de commissie van oordeel dat een verkorting van de registratieduur in het EVR naar zes jaar proportioneel is.

Spijtbetuiging van de (rechts)persoon:

Uit jurisprudentie is te herleiden dat als een betrokkene spijt heeft betuigd dit een rol speelt bij het verwijderen dan wel verkorten van de registratie(duur). Spijt betuigen is een mildere vorm dan fout erkennen omdat men ook spijt kan betuigen zonder zijn fout te erkennen. De volgende uitspraken zullen inzicht geven in de casussen waarbij ‘spijt betuigen’ als feit en/of omstandigheid gezien kan worden.

In deze uitspraak (zie Kifid 2017-311) ziet de commissie aanleiding om de registratieduur in het EVR te verkorten. De betrokkene heeft als bestuurder van een vennootschap een onjuiste werkgeversverklaring verstrekt. Betrokkene heeft **erkend onjuist te hebben gehandeld**, meerdere malen **spijt betuigd** (ter zitting en in correspondentie), en is overgehaald om de werkgeversverklaring te verstrekken (**aangezet tot fraude**). Deze omstandigheden hebben de commissie aanleiding gegeven om de registratieduur in het EVR te verkorten naar vijf jaar.

In deze uitspraak (zie Kifid 2022-0300) ziet de commissie aanleiding om de registratieduur in het EVR te verkorten. De betrokkene heeft het door de bank gefinancierde appartement in strijd met de voorwaarden verhuurd aan een derde. Ook heeft hij opzettelijk onjuiste informatie en een vervalst rekeningafschrift verstrekt aan de bank. Betrokkene heeft meerdere malen **spijt betuigd** (in mondelinge en schriftelijke communicatie met de bank en ter zitting) hierdoor heeft hij **inzicht in verkeerd handelen** en hij wordt **privé en zakelijk belemmerd om een lening af te sluiten**. Deze omstandigheden geven de commissie aanleiding om de registratieduur in het EVR, zoals de bank ook voorstelt, te verkorten naar vijf jaar.

Erkennen:

Uit jurisprudentie is te herleiden dat als een betrokkene zijn fout heeft erkend dit een rol speelt bij het verwijderen dan wel verkorten van de registratie(duur). De volgende uitspraken zullen inzicht geven in de casussen waarbij ‘fout erkennen’ als feit en/of omstandigheid gezien kan worden.

In deze uitspraak (zie Kifid 2020-944) ziet de commissie aanleiding om de registratieduur in het EVR te verkorten. De betrokkene heeft een bankafschrift vervalst ten behoeve van zijn kredietaanvraag. Betrokkene heeft op de zitting **erkend** dat hij het bankafschrift heeft vervalst. Daarbij heeft de **bank gebrekkig gecommuniceerd** over de reden van de registratie van zijn persoonsgegevens (pas na vijf maanden kreeg hij antwoord op zijn vraag wat de grondslag was van de registratie). Deze omstandigheden geven de commissie aanleiding om de registratieduur in het EVR te verkorten naar drie jaar.

In deze uitspraak (zie Kifid 2020-937) ziet de commissie aanleiding om de registratieduur in het EVR te verkorten. De betrokkene heeft een bankafschrift vervalst ten behoeve van zijn kredietaanvraag. Betrokkene heeft meerdere malen **spijt betuigd, toegegeven/erkend** dat hij het bankafschrift heeft vervalst, het bankafschrift **vervalst om privé redenen**. Daarbij **vreest** betrokkene dat de externe registraties ervoor zullen zorgen dat zijn **hypotheekovereenkomst vroegtijdig wordt opgezegd** of dat **het rentecontract van zijn hypothecaire geldlening niet verlengd** zal worden en **hij geen (normale) bankrekening kan openen**. De bank heeft **geen nadeel geleden** door de handelingen van betrokkene. Alles overwegende acht de commissie een verkorting van de registratieduur in het EVR naar vijf jaar proportioneel.

In deze uitspraak (zie Kifid 2020-953) ziet de commissie aanleiding om de registratieduur in het EVR te verkorten. De betrokkene heeft een rekeningafschrift vervalst ingediend ten behoeve van zijn kredietaanvraag. Hierbij heeft hij de omschrijving aangepast maar niet de bedragen of transacties verwijderd. **Het originele rekeningafschrift had niet tot een ander resultaat geleid omtrent een lening verstrekken**. Betrokkene heeft **erkend/ingezien** dat het verkeerd was om de rekeningafschriften aan te passen en **berouw/spijt getoond**. Zijn ‘huisbank’ wilt vanwege de registratie geen bankrekening openen voor zijn minderjarige zoon en evenmin kan hij een zakelijke bankrekening openen voor zijn eigen opgerichte onderneming. Daarbij is betrokkene werkzaam bij een financiële instelling en vreest dat zijn werkgever zijn dienstverband zal beëindigen. Ook is hij bang dat zijn hypothecaire geldverstrekker de geldlening niet zal willen verlengen als de rentevast periode afloopt. **Commissie is van mening dat na twee jaar het belang van betrokkene prevaleert boven het belang van de bank**. De commissie acht een verkorting van de registratieduur in het EVR naar twee jaar proportioneel.

Financiële instelling heeft geen schade geleden:

Uit jurisprudentie is te herleiden dat de als een financiële instelling geen schade heeft geleden door het verwijtbaar handelen van de betrokkene dit een rol speelt bij het verwijderen dan wel verkorten van de registratie(duur). De volgende uitspraken zullen inzicht geven in de casussen waarbij ‘geen schade geleden’ als feit en/of omstandigheid gezien kan worden.

In deze uitspraak (zie Kifid 2022-0057) is de commissie van oordeel dat verkorting van de registratieduur naar vier jaar in het EVR proportioneel is. Betrokkene heeft rekeningafschrift aangepast en ingediend bij een kredietaanvraag. De **bank heeft geen schade** geleden, de betrokkene heeft **erkend** wat hij heeft gedaan, meerdere malen **spijt betuigd**, het aannemelijk is geworden dat hij de **ernst van zijn gedragingen niet overzien**, aannemelijk dat hij **geen volsagen onwaarheden heeft proberen aan te tonen, belemmering voor zichzelf en zijn gezin in de privésfeer** (belemmerd bij de aankoop van een grotere woning: te kleine woning met vier kinderen in de leeftijd van 7 t/m 17 jaar, en bij afsluiten van andere financiële producten).

In deze uitspraak (zie Kifid 2020-326) is de commissie van oordeel dat verkorting van de registratieduur in het EVR proportioneel is. Betrokkene heeft vervalste stukken ingediend bij het verhogen van een bestaand krediet. De betrokkene heeft **spijt betuigd en toegegeven/erkend** dat hij de documenten heeft aangepast, **de bank heeft geen nadeel geleden**, hij heeft **zijn verplichtingen van de lening altijd voldaan**. Daarbij kan betrokkene door de registratie **geen eigen onderneming beginnen**. Alles afwegend ziet de commissie aanleiding om de registratieduur in het EVR te verkorten naar zes jaar.

In deze uitspraak (zie Kifid 2022-0108) is de commissie van oordeel dat verkorting van de registratieduur in het EVR proportioneel is. Betrokkene heeft bij de aanvraag voor een persoonlijke lening onjuiste gegevens verstrekt. Betrokkene heeft meerdere malen spijt betuigd, hiermee **erkend wat zij heeft gedaan** en haar **lening aanvraag ingetrokken**. Ook heeft de **bank geen schade geleden** en is het aannemelijk geworden dat zij de **ernst en de gevolgen van haar gedragingen niet geheel heeft overzien**. Daarnaast leggen haar **uitzonderlijke belangen in privésfeer** een zodanig gewicht in de schaal dat een kortere registratieduur op zijn plaats is. Betrokkene is een alleenstaande moeder met twee minderjarige kinderen, waarbij een van de kinderen een medische aandoening heeft. Hierdoor moet betrokkene met haar dochter veelvuldig met de auto naar het ziekenhuis en naar haar werk. Vanwege het aflopen van de leaseovereenkomst per 1 januari 2023 op korte termijn een andere auto moet kunnen aanschaffen. Ondanks de grove fout is het van belang dat betrokkene weer enig perspectief te bieden in de turbulente periode die zij heeft doorgemaakt. Alles afwegend, oordeelt de commissie de registratietermijn in het EVR met als einddatum 1 december 2022 proportioneel.

Kleine kans op herhaling:

Uit jurisprudentie is te herleiden dat als het verwijtbaar handelen van een betrokkene een kleine kans op herhaling heeft dit een rol speelt bij het verwijderen dan wel verkorten van de registratie(duur). Dit kan aannemelijk gemaakt worden door aan te tonen dat de betrokkene geen strafblad heeft of ‘first offender’ is. De volgende uitspraken zullen inzicht geven in de casussen waarbij een kleine kans op herhaling als feit en/of omstandigheid gezien kan worden.

In deze uitspraak (zie Kifid 2021-1068) is de commissie van oordeel dat verkorting van de registratieduur in het EVR proportioneel is. Betrokkene heeft als geldezel gefungeerd. De gradaties van verwijtbaarheid (**geldezel**) en omdat betrokkene **geen strafblad** heeft ziet de commissie als aanleiding om de duur van de EVR-registratie te verkorten naar vier jaar.

In deze uitspraak (zie Kifid 2022-0288) is de commissie van oordeel dat verkorting van de registratieduur in het EVR proportioneel is. Betrokkene heeft als geldezel gefungeerd. De gradaties van verwijtbaarheid (**geldezel**), zijn persoonlijke situatie (in behandeling bij een kliniek vanwege lichamelijke en **psychische problematiek**) en omdat betrokkene **geen strafblad** heeft ziet de commissie als aanleiding om de registratieduur in het EVR te verkorten naar zes jaar.

In deze uitspraak (zie Kifid 2019-535) is de commissie van oordeel dat verkorting van de registratieduur in het EVR proportioneel is. Betrokkene heeft zonder vorderingsrecht een verzoek tot schadevergoeding ingediend. Betrokkene is ‘**first offender**’ en het is een **gering**

schadebedrag. Commissie sluit aan bij de verzekeraar om een registratieduur van drie jaar in het EVR te hanteren.

In deze uitspraak (zie Kifid 2022-0323) is de commissie van oordeel dat een registratieduur van vijf jaar in het EVR proportioneel is. Betrokkene heeft valse verklaringen gegeven met betrekking tot een schadeclaim. Betrokkene is **‘first offender’**. Commissie sluit aan bij de door verzekeraar bepaalde registratieduur die in hun ogen coulant en proportioneel is.

In deze uitspraak (zie Kifid 2021-0206) is de commissie van oordeel dat verkorting van de registratieduur in het EVR proportioneel is. Betrokkene heeft als **geldezel** gefungeerd. De betrokkene heeft verklaard dat haar **persoonlijke en financiële situatie aanzienlijk is verbeterd** (inmiddels haar leven weer op de rit na een zware periode waarin zij schuld of schulden heeft moeten afbetalen (een keer ten goede)), **en relatief laag vermogensbelang** van €1.400 waardoor de commissie **kans op herhaling klein** acht. Alles afwegend acht de commissie een verkorting van de registratieduur naar vijf jaar proportioneel.

Aantoonbaar kwetsbare persoon:

Uit jurisprudentie is te herleiden dat de als een betrokkene aantoonbaar kwetsbaar is dit een rol speelt bij het verwijderen dan wel verkorten van de registratie(duur). De volgende uitspraken zullen inzicht geven in de casussen waarbij ‘aantoonbaar kwetsbaar’ als feit en/of omstandigheid gezien kan worden.

In deze uitspraak (zie Kifid 2021-0213) is de commissie van oordeel dat verkorting van de registratieduur in het EVR proportioneel is. De betrokkene heeft als **geldezel** gefungeerd. Zijn persoonlijke situatie (**kwetsbare man** die begeleiding bij zijn leven nodig heeft waardoor zijn gedrag hem niet ten volle kan worden toegerekend en begeleid woont), **meerdere maatregelen** tegen de persoon en zijn rol bij fraude was beperkt (**aangezet tot fraude**). Deze feiten en omstandigheden hebben geleid tot verkorting van de registratieduur in het EVR naar vier jaar.

In deze uitspraak (zie Kifid 2020-406) is de commissie van oordeel dat verkorting van de registratieduur in het EVR proportioneel is. De betrokkene heeft opzettelijk zijn mededelingsplicht geschonden. De betrokkene is **aantoonbaar een kwetsbaar persoon** (hulp van meerdere hulpverlenende instanties, waaronder een psycholoog) en een bewindvoerder is aangevraagd, hiermee **kans op recidive aanzienlijk verkleind**. Daarnaast kan hij **gezien zijn inkomen de hogere verzekeringspremie niet dragen, maar hij vanwege zijn lichamelijke beperking afhankelijk is van een auto. Verzekeraar heeft onvoldoende onderbouwd waarom deze factoren niet zijn meegewogen in de beoordeling** van de duur van de registratie. De commissie is van oordeel dat deze feiten en omstandigheden verlichtende omstandigheden zijn waardoor alles meewegend een registratie voor de duur van vijf jaar in het EVR passend is.

In deze uitspraak (zie Kifid 2021-1024) is de commissie van oordeel dat verkorting van de registratieduur in het EVR proportioneel is. Betrokkene heeft bij een kredietaanvraag een rekeningafschrift van de betaalrekening aangepast. Betrokkene is zich **ervan bewust dat zij fout heeft gehandeld, spijt betuigt** en haar persoonlijke omstandigheden wegen mee: betrokkene is een **kwetsbare vrouw met een kwetsbaar gezin** (gezin en zichzelf worden begeleid door meerde hulpverlenende instanties, onder behandeling van een psycholoog voor psychische klachten). Alles afwegend, is commissie van oordeel dat een registratieduur van drie jaar in het EVR proportioneel is.

In deze uitspraak (zie Kifid 2020-263) is de commissie van oordeel dat verkorting van de registratieduur in het EVR proportioneel is. Betrokkene heeft een rekeningafschrift vervalst bij een kredietaanvraag. Betrokkene **wil een gezamenlijke familiewoning kopen** (met zijn moeder en haar vriend) en het is **aannemelijk dat hij hierbij gebaat is** (hij heeft hulp en steun nodig van zijn familie vanwege zijn **psychosociale problematiek** en laag gemiddelde intelligentie). Daarbij strekt de **psychosociale problematiek ook uit tot zijn zus**, die ook baat heeft aan de gezamenlijke familiewoning (lijdt aan epilepsie en heeft mantelzorg nodig). De registratie in het EVR maakt dat plan onmogelijk. Betrokkene heeft betrokkene **spijt betuigd**. Alles afwegende is de commissie van oordeel dat een registratieduur van twee jaar in het EVR proportioneel is.

Bijlage 2: Het maatregelenbeleid

Criteria	Geweogen Punten	Maatschappij toekenning
Er is sprake van aantoonbare fraude.		
Financieel belang:		
Verzekerden < € 1.000	1	☐
Verzekerden ≥ € 1.000 en < € 10.000	2	☐
Verzekerden ≥ € 10.000 en < 20.000	3	☐
Verzekerden ≥ € 20.000	9	☐
Zorgverlener < € 5.000	2	☐
Zorgverlener ≥ € 5.000 en < € 20.000	4	☐
Zorgverlener ≥ € 20.000 en < 40.000	6	☐
Zorgverlener ≥ € 40.000	10	☒
Verzwarende omstandigheden:		
Bewijs staven met aanvullende valse of valselijk opgemaakte documenten (voortgezette handeling)	2	☒
Na confrontatie met bewijs blijft betrokkene ontkennen	2	☒
Er is sprake van reëctive	10	☐
Dezelfde modus operandi is gehanteerd bij meerdere verzekeraars	5	☒
Er is sprake van georganiseerd verband	10	☐
Er is sprake van samenspanning	5	☒
Het gedrag van de betrokkene kan vanuit beroep zwaar worden aangerekend	4	☒
Geen medewerking willen verlenen aan onderzoek/werkt onvolledig mee	2	☒
Subtotaal:		30
Verzachende omstandigheden:		
Betrokkene (is materiële dader) wordt door een ander (intellectuele dader) tot fraude aangezet	-2	☐
Subtotaal:		0
Totaal:		30

Punten	Waarschuwing	Interne signalering	Opzegging betreffende verz.	Opzegging totaal/ovk	EVR en Verzoek vervolg (SR/BR/TR*)
1 t/m 6					
7 t/m 10					
≥ 11		11	11	11	11

* SR=statarecht, BR=bestuursrecht, TR=huurrecht

Wijkt u af van het voorgestelde advies?: ☐ Ja ☒ Nee

Welke maatregelen neemt u werkelijk?

☐ Waarschuwing ☐ Opzegging betreffende ☐ EVR

☐ Interne signalering ☐ Opzegging totaal/ovk ☐ Verzoek vervolg (SR/BR/TR*)

Motivatie voor de afwijking:

Toelichting: het maatregelenbeleid bestaat uit verschillende criteria die casuïstisch worden toegepast. Indien er sprake is van aantoonbare fraude wordt er eerst onderscheid gemaakt tussen het financiële belang. Hoe hoger het bedrag hoe meer punten toegekend worden. Meer punten betekent zwaardere consequenties. Na het financiële belang wordt er gekeken naar de verzwarende omstandigheden. Hierbij zijn bepalingen zoals opzettelijk handelen en/of geen medewerking willen verlenen aan het onderzoek van belang. De ene gedraging wordt zwaarder gewogen en krijgt meer punten dan een ander.

Ook verzachtende omstandigheden spelen een rol. Een verzachtende omstandigheid kan zijn dat de (rechts)persoon door een ander aangezet wordt tot fraude, zoals gezien wordt bij het fungeren als geldezel. Indien er verzachtende omstandigheden voorkomen kunnen er weer punten afgetrokken worden. Tenslotte worden de punten bij elkaar opgeteld. Afhankelijk van het aantal behaalde punten volgen er consequenties. Die consequenties kunnen strekken van een waarschuwing tot aan een registratie in het EVR.

Bijlage 3: Interview met [REDACTED] (auditor) bij [REDACTED]

Naam interviewer: Mella Tchitembo

Naam respondent: [REDACTED]

Datum interview: 2 juni 2022

Vraag: Wat doet [REDACTED]?

Antwoord: Bij [REDACTED] controleren wij of een bepaalde organisatie voldoet aan het toets kader dat is opgesteld. Zo toetsen wij tien kerncodes 'klantbelang' in opdracht van het [REDACTED]. Wij toetsen de zelfregulering en specifiek de gedragscodes en protocollen gericht op het klantbelang. Wij kijken of verzekeraars voldoen aan die gedragscodes en protocollen of niet. Waaronder dus het PIFI. Dit doen wij door documenten op te vragen bij verzekeraars. Op basis daarvan gaan wij kijken of alle verplichten elementen uit de gedragscodes beschreven staan in de documenten die zij opsturen. Uiteindelijk voeren we ook interviews uit bij de verzekeraars zelf op allerlei niveaus. Van directie tot een medewerker op de werkvloer, acceptanten, maar ook in kader tot dit onderzoek fraudespecialisten. Dus de mensen die werken met registraties en het onderzoek. Op basis van dit onderzoek geven wij uiteindelijk een oordeel of verzekeraars voldoen aan de gedragscodes en protocollen.

Vraag: Jullie toetsen dus ook andere gedragscodes als ik het goed begrijp?

Antwoord: In totaal zijn het er tien kerncodes. In het kader van fraude hebben we er drie tegelijk onderzocht. Verzekeraars en criminaliteit en een stukje persoonlijk onderzoek hebben we ook meegenomen in dat onderzoek. Dat onderzoek liep van vorig jaar rond de zomer tot dit jaar januari, voor mij dus ook net een tijdje geleden. Wij zijn ook met hele andere codes bezig op dit moment. Maar goed, ik hoop dat ik jou vandaag op hoofdlijnen mee kan nemen in wat mijn ervaringen zijn bij de verzekeraars.

Vraag: Hanteren alle verzekeraars hetzelfde interne beleid?

Antwoord: Er zit een verschil tussen de zorgverzekeraars en de schade- en levensverzekeraars. Wij toetsen een of twee zorgverzekeraars omdat zij lid zijn van het [REDACTED]. Eigenlijk alle andere zorgverzekeraars vallen buiten onze scoop. Dus ik kan je niks vertellen over de zorgverzekeraars maar wel over de schade- en levensverzekeraars.

Vraag: Hanteren de schade- en levensverzekeraars wel een uniform beleid?

Antwoord: Wat je ziet is dat zij niet een uniform beleid hebben opgesteld. In principe hebben zij altijd een fraudebeheersingsbeleid en dan soms maken ze het onderscheid tussen interne fraude en externe fraude. Waarbij externe fraude meer zit op het stukje van het EVR. Je ziet wel dat ze vanuit bepaalde gedragscodes en protocollen al die elementen daar steeds in opnemen. In dat opzicht kan ik wel zeggen dat het geüniformeerd is, maar het is niet dat er een standaard format is dat alle verzekeraars in dat opzicht gebruiken. Het is zo dat veel verzekeraars een zero-tolerance beleid ten opzichte van fraude en agressie voeren. Maar daarbij wel een menselijke maat hanteren. Dat wil zeggen, wel kijken naar de persoon in kwestie en zijn of haar omstandigheden. Dus niet zomaar een lijstje afwerken.

Vraag: Als ze gebruik maken van een uniform beleid zoals een puntentelling of proportionaliteitsmatrix, gebruiken ze deze dan bij de bepaling of iemand geregistreerd moet worden of om een duur te bepalen?

Antwoord: Ik heb het dan iets anders geïnterpreteerd dan dat jij bedoelt. Ik had meer in mijn hoofd een heel algemeen beleid waarin ze uiteenzetten wat de visie is van de organisatie ten opzichte van fraude. Hierin staat een stukje samenwerking, overleg en allemaal van dat soort zaken. Maar als ik het goed begrijp bedoel jij heel specifiek een beleid of een richtlijn eigenlijk ten opzichte van de registratie en de duur.

Vraag: Ik bedoel inderdaad wat verzekeraars doen nadat er fraude is gesignaleerd, wat zijn de volgende stappen?

Antwoord: Het proces dat jij bedoeld is dat er een verdenking is geweest, er is mogelijke fraude gedetecteerd bij zo'n verzekeraar, ze hebben onderzoek gedaan en substantieel bewijs dat en op dat moment stap jij in. Je hebt verzekeraars die heel concreet vasthouden aan een bepaald lijstje en je hebt verzekeraars die het meer in overleg doen en het als een soort van tool gebruiken om het overleg te stimuleren. Op zo'n lijstje hebben ze allemaal verschillend criteria, bijvoorbeeld: hoe groot is het bedrag waarvoor gefraudeerd is; heeft degene schuld bekend of niet; zijn er andere verzekeraars bij betrokken. Verzwarende en verzachtende criteria. Zulke criteria vormen een puntentelling. In overleg kijken ze met elkaar wat de omstandigheden zijn die er spelen, is dit iemand die heel erg in de penarie zit, iemand die zich niet bewust was van de ernst of iemand die juist een veelpleger is. Op die manier proberen zij op dat moment tot een eerlijk oordeel te komen.

Vraag: De verzekeraars die niet met een puntentelling werken en het meer doen in overleg, hoe komen zij tot hun beslissing?

Antwoord: Ze bepalen het door middel van algemene uitgangspunten waar ze naar kijken. Niet concreet aan de hand van een puntentelling, zoals we vinden dit een punt waard en dit twee punten. Ze hebben meer algemene richtlijnen opgesteld waarbij ze met elkaar in gesprek gaan. Ze kijken dan onderling wat ze ervan vinden. Er zit echt een verschil tussen de concrete puntentelling en de meer de uitgangspunten die ze daarin hanteren. Je ziet wel dat de meeste verzekeraars, waar ik ben geweest, ze iets van een formulier hebben zoals een soort puntentelling. De puntentelling is met name ter ondersteuning van besluitvorming.

Vraag: Zien jullie bij de getoetste verzekeraars vaak een heroverweging van de registratie of de duur voorkomen?

Antwoord: Ik vind het lastig om dit te beantwoorden want zo diep gaan wij niet altijd. Wij gaan niet specifiek kijken hoe vaak bijvoorbeeld een herbeoordeling voorkomt. Daar kan ik geen goed beeld van geven. Ik weet wel dat het zeker voorkomt.

Vraag: Merken jullie tijdens het onderzoek naar alle verzekeraars dat er wel is wordt afgeweken van een puntentelling of het beleid dat er is?

Antwoord: Ik moet er wel bij zeggen ik heb een deel gedaan van alle verzekeraars en we zijn met zeven. Dus ik heb er een stuk of vijftien tot twintig onderzocht. Mijn ervaring daarbij is dat ze alleen in positieve zin afwijken ten opzichten van de klant. Soms komt er uit zo'n puntentelling een bepaald oordeel maar zijn er toch nog omstandigheden die niet binnen dat lijstje passen. Ze vinden dat zelf dat bepaalde aspecten toch mee moeten wegen of een ander aspect op dat moment zwaarder weegt. Ze wijken dus niet zwaarder maar alleen maar lichter af. Bijvoorbeeld bij een situatie waarbij een externe registratie op zijn plaats was maar vanwege bepaalde omstandigheden of een element kiezen ze toch alleen voor een interne registratie. Terwijl eigenlijk volgens het lijstje eigenlijk een externe registratie waard zou zijn.

Wat mooi is om erbij te vermelden is dat als je kijkt naar alle mensen met wie je praat in dit vak. Dus de fraude coördinatoren zijn allemaal mensen die opgeleid zijn en training krijgen

ook binnen hun vakgebied, zich heel bewust zijn van het feit wat het met mensen doet. Dat vond ik persoonlijk een mooi ding om terug te horen en te zien bij verzekeraars. Ze zijn zich ervan bewust dat ze een heel groot effect hebben op de levens van de mensen met de maatregelen die ze opleggen.

Vraag: Waar wordt er allemaal naar gekeken bij een registratie?

Antwoord: Waar ze altijd naar kijken op basis van het PIFI is de dubbele proportionaliteitstoets. Die proportionaliteitsmatrix ten opzichte van de duur maar ook ten opzichte van het belang van de verzekeraar en de betrokkenen aan zich. Dat zijn omstandigheden waar ze standaard naar kijken.

Vraag: Zijn er bepaalde omstandigheden waar ze rekening mee houden?

Antwoord: Dat is een hele specifieke vraag. Daar zou ik niet zo een antwoord op hebben. Ik heb voorbeelden gehoord maar ik vind dit een lastige om zo te beantwoorden. Ik weet dat ze wel is afwijken van het beleid. Wat mij is bijgebleven is alleen in het voordeel van de betrokkene.

Vraag: Komt het wel is voor dat verzekeraars automatisch uitgaan van het achtjaarstermijn? En pas bij bezwaar tot een heroverweging overgaan?

Antwoord: Ik denk dat dat in de verzekeringssector iets is wat meer van het verleden is. Tenminste bij de onderzoeken die ik heb gedaan, want daar kan ik je iets over vertellen, daar heb ik dat niet meegemaakt. Wat je hoort en ziet, en ik denk omdat er veel training achter zit zijn ze heel bewust van het effect op het leven van de betrokkene en anderzijds ook om een stukje draagvlak. Het draagvlak voor het Incidentenwaarschuwingssysteem. Er zijn namelijk best veel Kifid uitspraken geweest waarbij verzekeraars zich ook dagelijks mee bezig houden omdat het gewoon een vakgebied is. Ze weten dat ze niet zomaar een achtjaar kunnen opleggen zonder dat ze dat echt goed kunnen verantwoorden. Anders gaat het draagvlak afnemen ook voor de publieke opinie die daarbij geldt. Dat zijn dingen waar mensen zich echt erg bewust van zijn. Los van het feit dat het waarschuwingssysteem een grote toegevoegde waarde heeft omdat het uiteindelijk de schadelast beperkt. Kortom verzekeraars zijn zich ervan bewust dat het grote gevolgen heeft voor mensen en het ingrijpende middelen zijn.

Vraag: Is er een gebeurtenis te koppelen aan het ‘verleden’ dat je benoemt?

Antwoord: Dat kan ik niet met honderd procent zeggen omdat ik je niet kan vertellen hoe het in het verleden was.

Vraag: Controleren jullie alle verzekeraars? Of zijn er ook verzekeraars die niet aangesloten zijn bij [REDACTED]?

Antwoord: Wij voeren het onderzoek uit in opdracht van het [REDACTED]. Het [REDACTED] is een ledenorganisatie waar verzekeraars zijn aangesloten. Verzekeraars zijn dus geen lid bij ons maar bij het [REDACTED]. Ik denk dat het grote gedeelte van de sector lid is en dan heb ik het over de schade- en levensverzekeraars. Er zijn ook een aantal kredietverzekeraars en die vallen net erbuiten. Maar de meeste verzekeraars zijn lid van het [REDACTED]. De zorgverzekeraars zijn weer lid van een andere belangenbehartigingsorganisatie net zoals het [REDACTED].

Vraag: Komt een puntentelling of proportionaliteitsmatrix ook wel is niet overheen met de geldende wet- en regelgeving?

Antwoord: De proportionaliteitsmatrix qua inhoud is niet waar wij over gaan. Wij toetsen alleen over de verzekeraar een dubbele proportionaliteitstoets uitvoert. Dat is waar wij als

naar hebben gekeken, niet naar de inhoud. Wij zitten meer op het proces dan de inhoud. Over onderzoeksresultaten kan ik niks delen, dat koppelen we eerst terug naar het . Dit is iets wat we nog niet hebben gedaan. Op een later moment worden die wel gepubliceerd maar dat is waarschijnlijk nadat jouw onderzoek is afgelopen.

Vraag: Hoe werkt de samenwerking tussen en het ?

Antwoord: Wij gaan langs bij verzekeraars en doen een eerste toetst. Op basis daarvan trekken wij bepaalde conclusies. Bijvoorbeeld of er wel of niet is voldaan. Verzekeraars hebben daarna drie maanden om die bevinding die wij doen eventueel op te pakken. Dus in principe worden ze opgepakt binnen die drie maanden maar als dat niet zo is communiceren wij dat aan het . Vervolgens is het aan het om hier iets mee te doen.

Vraag: Hoe vaak toetsen jullie de gedragscodes en protocollen?

Antwoord: De toetsing zoals wij die nu uitvoeren is nieuw. Voor zover ik weet is er nergens een instantie die zelfregulering toetst. In dat opzicht is de verzekeringssector heel uniek. Met de verzekeringstoetsing is een grote stap gezet om aan te kunnen tonen dat ze voldoen. Anderhalf jaar geleden zijn we gestart en hebben nu een eerste cyclus van drie jaar. Hoe dit vervolgens verder gaat weet ik niet. Maar in drie jaar tijd worden tien kerncodes getoetst. In theorie wordt die cyclus over drie jaar herhaald maar dat is nog niet helemaal duidelijk.

Vraag: Toetsen jullie de GVPV of ook de GVPF?

Antwoord: Wij zijn begonnen met de GVPV in zijn algemeenheid en in een aantal maanden later met het PIFI. Ze worden dan ook los van elkaar getoetst. Alleen waar hele concrete overlap zit laten we elementen weg omdat we ze al getoetst hebben. De PIFI hebben we wel helemaal getoetst.

Vraag: In het PIFI wordt nauwelijks tot niks gezegd over de Gebeurtenissenadministratie en het IVR, toetsen jullie deze ook?

Antwoord: We hebben in algemene zin dus de eisen van de GVPV getoetst en dat heeft zicht op de Gebeurtenissenadministratie. Ten opzichte van het PIFI zijn we concreter gaan kijken. Het Incidentenregister, EVR en IVR en hoe er in dat opzicht met de persoonsgegevens wordt omgegaan, wanneer ze verwijderd worden, hoe de uitwisseling plaatsvindt. Maar de Gebeurtenissenadministratie niet in detail maar dat weet ik niet zeker dat is namelijk een tijdje geleden dat we dit getoetst hebben.

Bijlage 4: E-mail contact met [REDACTED] (beleidsadviseur fraudebeheersing) bij [REDACTED]

From: [REDACTED] <[REDACTED]@student.hu.nl>
Sent: Monday, March 21, 2022 8:40 PM
To: Mella Tchitembo <mella.tchitembo@student.hu.nl>
Subject: Studentenvraag Incidentenwaarschuwingssysteem

Beste Mella,

Zoals je waarschijnlijk wel weet zijn de procedures m.b.t. de verwerking van persoonsgegevens die voortvloeien uit incidenten als genoemd in het Pifi sinds de inwerkingtreding van het nieuwe Pifi aangepast waarbij m.n. de onderzoeksfase van een fraudeonderzoek aan aanmerkelijk meer vereisten moet voldoen in vergelijking tot de oude versie van het Pifi. Met de implementatie van die processen zijn de zorgverzekeraars het afgelopen jaar druk bezig geweest en wordt opzet en bestaan van die procedure nog door de audit-teams van de zorgverzekeraars gecontroleerd. Momenteel kan ik over de uitkomst daarvan nog niets zeggen en verwacht ik pas duidelijkheid in de tweede helft van dit jaar. Het proces wordt niet geaudit o.b.v. een eigen ZN beleidsdocument of iets dergelijks. Het wordt rechtstreeks getoetst aan de hand van het Pifi en de door het Verbond van Verzekeraars gepubliceerde handreiking.

Het maatregelenbeleid zoals we dat als zorgverzekeraars gebruiken is niet gebonden aan het Pifi doch is slechts een minimumbeleid voor zorgverzekeraars om te toetsen welke maatregelen er uiteindelijk aan een zorgaanbieder of verzekerde worden opgelegd zodra fraude is aangetoond. Daar is een weging aan verbonden. Voor wat betreft maatregelen varieert dat van, in de lichtste gevallen, een waarschuwing en terugvordering van te onrechte uitgekeerde declaraties met opname in het eigen incidentenregister tot aan aangifte bij de NLA en vermelding in het EVR met beëindiging van een contract (als die aanwezig is). Over de registratieduur in het incidentenregister of het EVR worden in het maatregelenbeleid geen specifieke criteria genoemd. Die toetsing wordt aan de individuele zorgverzekeraar overgelaten. Met het verspreiden van het maatregelenbeleid zijn we zeer terughoudend juist omdat het een minimumbeleid is en een zorgverzekeraar mag besluiten in een specifiek geval strengere maatregelen te nemen en het daarnaast geen criteria bevat die zijn gebaseerd op het Pifi. Ik kan je die dan ook helaas niet toesturen.

Met vriendelijke groet,

Beleidsadviseur Fraudebeheersing

Bijlage 5: Toelichting van het beroepsproduct

Het beroepsproduct is een verleng stuk van het adviesrapport dat door Mella Tchitembo is opgesteld. Het beroepsproduct resulteert in het onderzoek dat van 7 februari 2022 tot 7 juni 2022 is gedaan naar de feiten en omstandigheden waaronder cliënten van Keizers advocaten een beroep kunnen doen op verwijdering en/of verkorting van de registratie(duur) in geval van registratie in het Incidentenwaarschuwingssysteem.

Het beroepsproduct is een checklist dat in korte lijnen de resultaten weergeeft. Het is een handleiding bij de advisering van cliënten over de mogelijkheden om een registratie in het Incidentenwaarschuwingssysteem te verwijderen en/of verkorten.

De advocaten van de afdeling financieel recht kunnen de resultaten als richtlijn hanteren en toepassen bij de advisering van hun cliënten. Het beroepsproduct sluit aan op de werkwijze van het kantoor namelijk: bondig, helder en praktisch. Het design is strak en overzichtelijk. Het beroepsproduct is op niveau en begrijpelijk voor de opdrachtgever.

Het beroepsproduct sluit aan op de analyse van het recht, de praktijk en de eindconclusie. Het onderzoek van het recht resulteert in de wettelijke voorwaarden en omstandigheden. Het onderzoek naar de praktijk resulteert in het onder aandacht brengen van een beroep op de dubbele proportionaliteitstoets die mogelijk niet is uitgevoerd. De omstandigheden in de checklist bevorderen het beroep. De eindconclusie is in het beroepsproduct verwerkt door de resultaten van de deelvragen en de centrale vraagstelling te verwerken.

Verwijderen van de registratie

Pagina 2 is een checklist voor het verwijderen van de registratieduur in het EVR. Als er aan de twee dikgedrukte vereisten onder A en B geen vink geplaatst is, is een beroep op het verwijderen van deze registratie mogelijk. Onder A is een korte toelichting van het vereiste uiteengezet. Onder B staat een cumulatieve vinkenrij die bepalend is voor het voldoen aan het vereiste van B. C is schuingedrukt weergegeven zodat duidelijk is dat deze bepaling geen rol speelt bij verwijdering van de registratieduur.

Pagina 3 is een checklist voor het verwijderen van de registratieduur in het Incidentenregister. Als er aan de twee dikgedrukte vereisten onder A en B geen vink geplaatst is, is een beroep op het verwijderen van deze registratie mogelijk. Onder A is het gerechtvaardigde doel van het Incidentenregister uiteengezet. Onder B is een korte toelichting van het vereiste incident uiteengezet. C is schuingedrukt weergegeven zodat duidelijk is dat deze bepaling geen rol speelt bij verwijdering van de registratieduur.

Pagina 4 is een checklist voor het verwijderen van de registratieduur in de Gebeurtenissenadministratie en/of IVR. Als er aan het dikgedrukte vereiste onder A geen vink is geplaatst, is een beroep op het verwijderen van deze registratie mogelijk. Dit geldt voor een registratie zonder strafrechtelijke aard. Onder A is het gerechtvaardigde doel van de Gebeurtenissenadministratie en IVR uiteengezet.

Als er sprake is van een registratie van strafrechtelijke aard is B het tweede vereiste dat niet moet worden afgevinkt om verwijdering mogelijk te maken. Als aan A of B niet is voldaan is verwijdering van (persoons)gegevens van strafrechtelijke aard mogelijk. C is schijngedrukt weergegeven zodat duidelijk is dat deze bepaling geen rol speelt bij verwijdering van de registratieduur.

Verkorten van de registratieduur

Pagina 5 en 6 is een checklist voor het verkorten van de registratieduur van externe registraties (en een poging tot de interne registraties). De grote vinken met de bijhorende omstandigheden rechtvaardigen verkorting van de registratieduur mits de omstandigheid afgevinkt wordt. De omstandigheden moeten onderbouwd worden. De kleinere vinken onder de omstandigheden werken zelfstandig en zijn een voorbeelden om te voldoen aan de omstandigheid. Als een van de kleinere vinken is afgevinkt rechtvaardigt dit een grote vink van de omstandigheid. Afhankelijk van het aantal omstandigheden kan ten voordele worden afgeweken van de 1 à 2 jaar verkortende registratieduur.